

LETO XX  
POŠTNI

KOROŠKA OSREDNJA KNJIŽNICA  
"DR. FRANC SUŠNIK"  
NA GRADU 1

11.7/55

62390 RAVNE NA KOROŠKEM



# viharnik

GLASILO GOZDNEGA GOSPODARSTVA SLOVENJ GRADEC P.O.

## GOZDNO GOSPODARSTVO ŠIRI SVOJO DEJAVNOST

Gozdno gospodarstvo pospešeno dela na lastninskem preoblikovanju podjetja. Preoblikovalo se bo v delniško družbo, katere lastniki bodo poleg pokojninskega, odškodninskega in razvojnega sklada, zaposleni v podjetju in upokojenci ter dosedaj zaposleni, ki so vložili svoje certifikate.

Podjetje si bo posebej prizadevalo ohraniti dosedanje vrednote pri gospodarjenju z gozdovi in ustvarjati dobre rezultate ter dobiček pri celotnem poslovanju. Prvenstveno bomo krepili in razvijali našo osnovno dejavnost - gozdno proizvodnjo. Storili bomo vse, da bomo vse lastnike gozdov, ki nam bodo zaupali dela v gozdovih kar najbolj zadovoljili. V ta namen bomo dopolnili in posodobili obstoječo mehanizacijo in usposabljali zaposlene za še boljše delo.

Na področju transporta lesa želimo tudi v bodoče ohraniti vodilno mesto v območju in se za to dodatno opremljati.

Ponosni smo, da naša gradbena dejavnost pridobiva ugled pri naročnikih. Na javnih natečajih smo dobili izvedbo vzdrževalnih

del na gozdnih cestah v vseh desetih občinah koroške regije. Usposobljeni smo za izvajanje vseh vrst nizkih gradenj. Izvajamo tudi adaptacije stavb in druga dela na visokih gradnjah. V naših mehaničnih delavnicah vzdržujemo poleg težkih gozdarskih kamionov in traktorjev tudi kmetijske traktorje in drugo mehanizacijo, ki jo uporabljajo naši kmetje. Skrbeli bomo, da bodo naročniki teh del tudi v bodoče zadovoljni z našimi storitvami.

Našo dejavnost širimo tudi na trgovino, ki bo sposobna oskrbovati gozdne delavce in posestnike z vsem potrebnim orodjem in pripomočki za delo v gozdu. Gozdno gospodarstvo bo tako kot dosedaj skrbelo za zadovoljitev potreb naših kupcev in naročnikov.

Vsi zaposleni se bomo trudili ustvarjati take delovne razmere v podjetju, ki bodo omogočale doseganje postavljenih ciljev na vseh področjih poslovanja.

Hubert Dolinšek



V Javorju nad Črno na Koroškem sestavljajo pokrajino gozdovi in gorske kmetije, ki jim pravimo "celki". To je značilnost koroške krajine. - Foto: A. Šertel



# Denar niso le kubiki

Za lastnika gozda je osrednjega pomena dohodek. Navadili smo se enačiti kubike posekanega lesa s tolarji. Toda tolarji se skrivajo tudi drugod: v delu, ki smo ga opravili po nepotrebnem, v manjšem količinskem, še zlasti pa vrednostnem prirastku, v manjšem izkupičku za prodani les, ker smo deblo slabo skrojili, v razdrtih vlakah, ki jih nismo prekopali po končanem spraviu ipd..

Gozd je hvaležna lastnina, v donosu do lastnika funkcionira po principu, kar je dobro za gozd, je dobro za lastnika. Torej dajmo gozdu, kar potrebuje.

Upoštevajmo pri delu z njim tri pravila:

1. ne delati nepotrebno ali škodljivo
2. opraviti, kar je potrebno
3. delati pravilno.

Zgornje tri resnice se sicer zdijo igra z besedami, vendar je v njih skrit ključ do trenutno in dolgoročno večjega dohodka iz gozda.

**Odvečna dela, ki gozdu ne koristijo, večkrat pa mu celo škodijo:**

- sajenje sadik, če bi se sestoje pomladil naravno
- sajenju sledi še obžetev, ki ni poceni,
- obsekovanje ali obžagovanje vseh dreves v gošči do višine 1,5 do 2 m,
- posek duplaric, v njih rade gnezdi ptice,
- poseganje v gozdni rob: odstranjevanje grmov, posek listavcev, kleščenje robnih dreves.

**Če ne opravimo potrebnih del, nastane v gozdu škoda. Potrebna dela so predvsem naslednja:**

- obžetev sadik, ki bi jih sicer zadušil plevel,
- zaščita sadik, ki bi jih drugače uničila divjad,
- zgodnji pričetek prvih redčenj, da ustvarimo kvalitetne zasnove za bodoči sestoje in zagotovimo biološko in še zlasti mehansko odporne sestoje,
- premišljeno in skrbno opravljeno spraviu, da ne pride do poškodb dreves, še posebej najlepših,
- po končanem spraviu je potrebno prekopati vlake, očistiti dražnike in odtočne jarke.

**Delo mora biti pravilno opravljeno, drugače pride do škod:**

- zaradi nemarnosti pri sečnji prihaja do poškodb sortimentov in stoječih dreves,
- spraviu lesa, ko je drevje v soku,
- zaradi neustreznega podiranja in slabega sečnega reda prihaja do nepotrebnih poškodb mladovja,
- velike izgube imajo lastniki gozdov zaradi nepravilnega krojenja debela:
- slabo poznavanje kvalitete, napak in mer,
- premajhna nadmera,
- gnilega dela debela ne odrežejo (pogosta in zelo huda napaka, ki se močno pozna v denarnici),

- ko se odločajo za sortimente premalo upoštevajo cene in ne izberejo slabega krojenja pri listavcih,
- slabo sortiranje sortimentov ob kamionski cesti, marsikateri drog se spremeni v celulozo, še posebej bi morali izločiti sortimente, ki imajo največjo ceno,
- v gozdu, ob vlakah in celo ob cestah marsikje trohnijski sortimenti,
- poceni delavci so dostikrat slabi delavci; kar je lastnik pridobil s slabo plačanim delom, je dvakrat izgubil s slabo opravljenim delom (posledica površnega in na hitro opravljenega dela so poškodbe sestoja in sortimentov, slabo krojenje, slab sečni red i.pr.),
- kupci lesa so različnih manir in navad, večina je v redu, nekateri "padalci" pa so namazani z vsemi mogočimi žvabami:
- odpeljejo le sortimente, ki se dajo prodati (hlode), drobnji les pa pustijo lastniku,
- visoke kupne cene "spravijo noter" s slabim merjenjem in slabšim klasiranjem,
- obljublajo takojšnje plačilo, potem pa jih ni blizu (zvižaja: obljubijo plačilo, ko bo odpeljan zadnji kubik, zadnji kupček pa pustijo ležati),
- med najhujše napake (in na žalost pogoste), ki imajo za gozd dolgoročne negativne posledice, spada posek najlepših dreves (nosilcev funkcij), to je kot, da bi molznico oddali mesarju, slabše krave pa redili za mleko,
- najbolj produktivni deli gozda so marsikje porastli z lesko, nekvalitetnimi listavci (tudi zelo pogosta napaka),
- lastniki radi sadijo (še posebej smreko), radi pa potem pozabijo na nego mladja in gošče, še posebej če je naravnega nastanka.

**V podkrepitev bom navedel nekaj primerov:**

1. Obnova 1 ha gozda s sadikami smreke stane okrog 320.000 SIT, javora ali jesena pa okrog 530.000 SIT. Zakaj bi sadili smreko, ko se tako rada pomlajuje sama (je pa potrebno sestoje za obnovo pripraviti in biti tudi potrpežljiv)? Zakaj bi zavrgli pol milijona tolarjev, kolikor stane sajenje 1 ha listavcev, če jih nezaščitene poje divjad?
2. Za redčenje letvenjaka ali mlajšega drogovnjaka je potrebno 5-7 dnin, za posekan les pa je izkupiček bolj pičel. Toda: izbrana drevesa, ki smo jim odstranili konkurenta (to je namen redčenja) priraščajo v debelino tudi do 80% več, kot če niso sproščena, razvijejo obsežen koreninski sistem in oblikujejo somerne globoke krošnje, kar je velikega pomena

za prihodnji razvoj drevesa in sestoja, njegovo vrednost in stabilnost. V našem območju zaradi vetrolomov in snegolomov posekamo 15-20% od vsega posekanega lesa. Samo stroški za sečnjo in spraviu slučajnih pripadkov so višji za okrog 50% kot pri redni sečnji. Veliko lesa je neuporabnega, sortimenti so manj vredni. Skratka nestabilni sestoji so velika nadloga.

3. Prodajna cena furnirja je 4 do 5-krat, hlodovine prve klase pa 3-krat višja kot za sortiment CX. Pa vendar je marsikateri hlod zaradi nepravilnega krojenja, slabega sortiranja, premajhne nadmere, bistveno razvrednoten.

**Za zaključek naj še enkrat ponovim, kar sem povedal na začetku:**

- delajmo le tisto, kar koristi gozdu,
- opravimo, kar je potrebno,
- delajmo pravilno in se zato izobražujemo.

Karel Zagorc, dipl. inž.gozd.

## JELENI VRT

Deževno vreme me je privedlo do tega, da sem ponovno prebirala Viharnik. V majski številki je Andrej Šertel lepo opisal primarija Draga Plešivčnika. V prispevku opisuje gospodarjenje na Plešivcu iz tistega časa. Res je, bili so bogati in spoštovani gospodarji. Njihov mlinar, že pokojni Janez Drofelnik, mi je pripovedoval, kako je noč in dan mletel za njih in njihove služabnike.

Moj oče Jurij Zbičajnik pa mi je pripovedoval naslednji dogodek: V Plešivcu so imeli takrat zares velik ograjen prostor, ki so mu pravili "jelenji vrt". Notri so bili jeleni, srnjad in druga divjad. Največje Plešivčnikovo veselje je bil star in velik jelen, ki je imel tako lepo rogovje, da so ga hodili občudovat od blizu in daleč. Prihajali so mnogi ljudje, med njimi tudi neki bogat gospod, po rodu Žid. Hotel je videti vrt, v katerem je živel divjad. Približal se je ograji in občudoval jelene. Veliki jelen se mu je približal, ko pa mu je Žid pomolel skozi ograjo roko, jo je začel ovohavati. Žid je postal ves srečen, ker je jelen tako krotak in je dejal, da bi rad vstopil k njemu v ogrado. Plešivčnik mu je to odsvetoval, češ, da je jelen lahko občasno tudi hudoben.

Gost je sam odrinil zapah in vstopil. Komaj pa se je približal jelenu, je ta stresel z glavo in se pognal v Žida. Preden se je Plešivčnik zavedel kaj se dogaja, je bil Žid že na ogromnih jelenjih rogovih. Plešivčnik si je prizadeval, da bi jelena umiril, a bilo je vse zaman. Odhitel je po puško in jelena ustrelil. Žid je bil ves razmesarjen in je jelenji hudobiji kmalu podlegel. Imel je tudi lepo zlato uro z dolgo debelo verižico, ki pa je po dogodku z jele nom niso mogli najti nikjer več. Verjetno jo je jelen s svojimi ogromnimi nogami zabil globoko v zemljo. Ljudje se še danes spominjajo, kje je bil takrat pri Plešivčniku jelenji vrt.

Oče mi je povedal tudi to, da je imel Plešivčnik ogromno služabnikov in da je bil vsak ponosen, ki je dobil pri njem službo.

Štefka Melanšek





Župan občine Mislinja je predal svojemu namenu vodovod v Završah - Foto: F. Jurač

## V Završe je pritekla pitna voda

Završe nad Mislinjo je imelo desetletja težave z vodo - Za 62 gospodinjstev najdražji vodovod v Sloveniji - Stroški gradnje preko 80 milijonov tolarjev

Prebivalci hribovske vasi Završe nad Mislinjo se bodo gotovo še dolgo spominjali letošnjega dneva državnosti, ko jim je iz pip pritekla zdrava pitna voda. Na ta dogodek so čakali dolga desetletja, kajti v sušnih obdobjih je v teh krajih primanjkovalo pitne vode in so le-to morali voziti s cisternami. Gradnja vodovoda na Završah je bil zahteven projekt. Kraj Završe je hribovit zaselek in prav zaradi tega tu ni vodnih izvirov. Pravi izvir vode so zato našli v dolini v Janini, kjer so uredili zajetje iz vrtine, globoke čez 20 metrov pod zemljo, črpajo vodo po skoraj treh kilometrih primarnega voda do 276 metrov višje ležečega vodohrama, od tam pa do skorajda 17 kilometrih sekundarnega razvoda do posameznih hiš.

Pod investicijo sicer še niso potegnili dokončnega obračuna, nekaj krajanov je še med dolžniki, vendar so po prvi oceni skupni stroški gradnje znašali okoli 70 milijonov tolarjev, dejanska vrednost pa je še višja in bo veljala okoli 80 milijonov tolarjev. Voda je pritekla v 62 gospodinjstev in z ozirom na majhno število uporabnikov vode, je to pomenilo najdražji vodovod v Sloveniji. Tu pa država ni poravnala obljubljen tretjine stroškov, zato je občina Mislinja oziroma nekdanja skupna občina Slovenj Gradec morala zagotoviti del manjkajočih finančnih sredstev. Svoj delež pa prispevati vsak po 5.150 mark v tolarški protivrednosti, 3000 v gotovini, ostalo pa so opravili z delom.

"V novi občini Mislinja je oskrba z vodo eden večjih problemov in eden največjih je bil prav ta tu v Završah. Gradnja je bila izredno zahtevna, zahtevno pa bo tudi vzdrže-

vanje in veseli smo, so ljudje tega hribovskega zaselka le dočakali, da je v njihove domove pritekla zdrava pitna voda", pravi župan občine Mislinja Mirko Grešovnik.

Vodovoda, nove pridobitve, so zagotovo veseli krajanji sami. Eden takih je tudi kmet Slavko Vocovnik: "Ob sušnih obdobjih smo vsi trpeli hudo 'žejo'. Po več mesecih ni bilo vode in jaz sem na svojem posestvu skopal veliko jarkov in iskal vodo. Nikjer je nisem našel. Za živino smo koristili deževnico in nasploh smo morali štediti z vodo. Zdaj, ko imamo vodo vam ne morem popisati veselja, kaj za nas ta pridobitev pomeni."

Predsednik gradbenega odbora Anton Vocovnik pa je ob tem srečnem dogodku dejal: "Ko smo začeli z gradnjo tako zahtevnega vodovoda, me je bilo prav strah in večkrat sem se vprašal ali bomo to sploh zmogli. Pa smo. Vsa dela smo zaupali Komunalnemu podjetju Slovenj Gradec in več kot po pol drugem letu nam je uspelo, da smo zgradili vodovod. Vesel sem, da je bila med našimi ljudmi velika pripravljenost za delo, vesel pa sem tudi, da zdaj v naš kraj ne bo treba več voziti vode s cisternami. Tu živijo pretežno kmetje in med njimi je mnogo kmetij sodobnih in prav zaradi tega si ni moč zamisliti sodobnega kmetovanja brez vode..."

Ko je na Završe pritekla voda, so si ljudje z odprtjem pipe natočili vodo v spominske vrčke in si nazdravili. Ta srečni trenutek jim bo ostal še dolgo v spominu.

F. Jurač

## Najvišja smreka v Sloveniji raste na Pohorju

Znano je, da so na Pohorju ugodni naravni pogoji za rast gozda. Na severnem pobočju Pohorja je več ohranjenih gozdov v naravnem sestavu drevesnih vrst, med katerimi so najpomembnejše vrste smreka, jelka, bukev, javor in jesen.

Eno takih dreves je "SGERMOVA SMREKA". Že pred petnajstimi leti je prof. Franjo Sgerm, brat lastnika Rudija Sgerma iz Orlice, izmeril njeno višino (58 m) in jo proglasil za najvišjo smreko v Sloveniji. To so radeljski gozdarji ob vodenju strokovnih ekskurzij skozi Sgermov gozd tudi povedali obiskovalcem.

Smreka pa je - zdrava in prosta - še naprej rasla v višino in debelino. Revirni gozdar Miha Kristan, v čigar revirju raste, jo je izmeril na 63 m višine.

Ko je na zadnji ekskurziji ta podatek vestna študentka posredovala svojemu asistentu na Gozdarski fakulteti v Ljubljani, ji ta ni hotel verjeti rekoč, da ni prav slišala ali pa je gozdar, ki je to povedal po "lovsko" pretiraval.

Sporni podatek je prišel tudi do ušes dipl. inž. gozd. Balda Svetličiča, ki pri Ministrstvu za okolje in prostor bedi nad naravno dediščino. Ta je takoj predlagal, da se ta podatek preveri z natančno meritvijo.

Na prvi poletni dan letos smo se predstavitvi Ministrstva za okolje in prostor, Zavoda za varovanje naravne in kulturne dediščine iz Maribora ter Zavoda za gozdove Slovenije OE Slovenj Gradec in KE Radlje zbrali pri Sgermovi smreki, si jo natančno ogledali in izmerili njene častiljive dimenzije. Te so:

- obseg debla v prsni višini meri 340 cm, kar pomeni, da ima prsni premer 108 cm
- višina smreke je 63-64 m! (izmerjeno z dvema različnima gozdarskima višinomeroma)
- kubatura smreke je približno 13 m<sup>3</sup>, letno pa priraste ca. 0,20 m<sup>3</sup>
- starosti nismo merili (ker jo z vrtnjem ne želimo poškodovati), ocenjujemo pa, da bi lahko bila iz sredine preteklega stoletja (ca. 150 let)
- deblo je 20 m gladko, brez vej, 43 m pa ima ozko in zdravo krošnjo ter ima še vedno viden višinski prirastek (ca. 15 cm); lansko leto je smreka še bogato semenila.

Če gledate smreko v njenem naravnem okolju, ne zbujajo posebne pozornosti. Povsem drugače pa je, če njeno višino primerjamo z nekaterimi znanimi, vsak dan vidnimi objekti. Ali lahko verjamete, da je:

- smreka enako visoka kot zvonik vuzeniške cerkve, ki je najvišji v dravski dolini?
- ljubljanski nebotičnik za 12 m nižji kot "Sgermova smreka"?
- zvonik slovenjegraške farne cerkve sega komaj do polovice višine smreke?

Ni še preverjeno, vendar po sedaj znanih podatkih tudi v Evropi ne poznajo višje smreke.

Kaj naj rečemo za konec tega sestavka? Čestitajmo lastniku gozda Rudiju Sgermu, ki je ohranil tak gozd, da so bili ustvarjeni pogoji, v katerih je vitalna smreka v tekmovanju z drugimi, ne veliko nižjimi drevesi jelke in smreke, dosegla take rekordne dimenzije! Priznanje velja tudi tistim gozdarjem, ki so skupno z lastnikom ohranjali sonaraven prebiralen gozd z visoko lesno zalogo.

Tone Modic, dipl. inž. gozd.



# VARUJMO SVOJE SRCE IN OŽILJE

V prvem članku so bili bralci Viharnika seznanjeni s tem, kakšne nevarnosti prežijo na naše srce in ožilje, koliko je teh bolezni pri nas in kako usodne so lahko njihove posledice. Prav je, da bralce seznanimo podrobneje, kaj lahko sami storijo, da bo teh bolezni čim manj.

## Dejavniki tveganja

Splošno je znano, da na pojav bolezni srca in ožilja vplivajo različni dejavniki, ki jih najdemo v nas samih ali pa v našem okolju. Njihova navzočnost pomeni za določenega človeka večjo ali manjšo možnost, da bo zbolel za eno teh bolezni. Namesto o možnostih lahko govorimo tudi o tem, kolikšno je tveganje oziroma s tujo besedo riziko, da nekdo zbolí za tako boleznijo. Zato tudi imenujemo vse različne dejavnike, da so dejavniki tveganja ali s tujo rizični faktorji. Če se hočemo obvarovati pred boleznimi srca, je torej nujno, da te dejavnike čimbolje spoznamo.

## Delitev dejavnikov tveganja

Po navadi delimo dejavnike tveganja na tri skupine - glede na to, koliko lahko na posamezne vplivamo mi sami z našim ravnanjem. Delitev sloni na osebnih značilnostih, načinu življenja in različnih boleznih.

## Osebnostne značilnosti

Prvo skupino dejavnikov tveganja predstavljajo tisti, ki so posledica osebnih značilnosti. Teh mi samo ne moremo spreminjati. Sem sodijo starost - s staranjem postanemo bolj dovzetni za bolezni srca in ožilja; spol - moški pogosteje in v mlajši dobi zbolevali za aterosklerozo srčnih žil; dednost - dedujemo določeno nagnjenost do obolenja srca in žil ali drugače povedano: dedujemo "ugodno podlago" za razvoj bolezni. Na to podedovano nagnjenje pa mora delovati še neka zunanja škodljivost, vpliv okolja. Šele tedaj se bolezni razvije. Na te škodljivosti lahko v nekaterih primerih sami bistveno vplivamo in tako preprečimo bolezen ali vsaj spremenimo njen potek. Znaenkrat pa še ne znamo odpraviti podedovane nagnjenosti do določene bolezni.

## Način življenja

Naslednja skupina dejavnikov tveganja je tesno povezana z našim načinom življenja in družbenimi vplivi. Gre za škodljive navade ali razvade iz vsakdanjega življenja in vplive družbe, v kateri živimo. Pri sodobnem hitrem utripu življenja postajajo družbeni vplivi vse pomembnejši, čeprav vplivajo na srce in ožilje največkrat posredno: najprej porušijo ravnovesje v telesu, zaradi česar se pojavijo motnje (npr. zvišan krvni tlak, motnje v presnovi, v živčnem sistemu), ki nato sprožijo bolezni srca in žil. Še pomembnejše pa so naše razvade. Sem sodijo vsem znani škodljivi vplivi kajenja, čezmernega uživanja alkohola in nepravilne prehrane. Prehrana z veliko maščobami je kriva za zgodnejši in hitrejši razvoj zamaščenja ožilja, s tem pa tudi okvare srca in drugih organov. Preobilna prehrana in telesna nedejavnost pa vodita v debelost, ki je tudi nevarna za srce, čeprav natančne raziskave tega niso povsem dokazale. Če debelosti

ne spremljajo drugi dejavniki tveganja, sama po sebi niti ni tako nevarna. Debelost nas torej le opozarja na prisotnost drugih dejavnikov tveganja, kot so: zvišan krvni tlak, zvišane krvne maščobe ali sladkorna bolezen, o čemer bo še govora. Sama zase torej ni neodvisen dejavnik, če seveda ni pretirana.

Pomembnejši dejavnik pa je kajenje - po pomenu na tretjem mestu, takoj za zvišanimi krvnimi maščobami in zvišanimi krvnim tlakom. Bolezen srca in ožilja so med kadilci dva do štirikrat pogostejše kot med nekadilci. Dokazano je tudi povezanost med količino in trajanjem kajenja: hudi kadilci obolevajo bolj kot ljudje, ki malo kadijo, stalni kadilci bolj kot tisti, ki so opustili kajenje.

Glede alkohola so mnenja deljena. Posledice čezmernega pitja so nam vsem znane. Zmotno je tudi mnenje, da so viski, žganje ali vino zdravila za srce. Res pa je, da zmerno pitje vina ali piva srcu in žilam tako pri zdravem kot pri bolnem človeku ne škoduje, razen če bolniku njegov zdravnik ni omejil uživanja tekočin oziroma alkohola. Treba se je zavedati, da lahko kozarec ali dva več kaj kmalu privede do kroničnega alkoholizma. Enako velja za navidezno "zdravljenje" srčnih bolezni z viskijem.

Omeniti je treba še telesno nedejavnost, ki je v različnih poklicih vse bolj navzoča, če so povezani z dolgotrajnim sedenjem ali enoličnimi opravili. To človeka utrjuje, zmanjšuje njegovo telesno kondicijo in odpornost. Raziskave so potrdile ugoden vpliv redne telesne dejavnosti na zmanjšanje pogostosti in resnosti bolezni srca. Hkrati tudi neposredno zmanjšuje njegovo telesno kondicijo in odpornost. Raziskave so potrdile ugoden vpliv redne telesne dejavnosti na zmanjšanje pogostosti in resnosti bolezni srca. Hkrati tudi neposredno zmanjšuje krvne maščobe, pomaga ohranjati normalen krvni tlak in primerno telesno težo. Zato je za vse ljudi, ki nimajo fizično naporenega dela, pomembna redna telesna vadba - ne samo morda ob koncu tedna v obliki izleta, temveč redno vsaj dva do trikrat na teden.

## Bolezni

Pomembna skupina dejavnikov tveganja, o katerih bo govora zdaj, bi sodila pravzaprav na začetek tega razpravljanja, saj so v največji meri vzrok za nastanek bolezni srca in žil. Gre za dejavnike, ki so posledica bolezni: zvišan krvni tlak, zvišane krvne maščobe in sladkorna bolezen.

Zvišan krvni tlak najdemo pri četrtini odraslih prebivalcev. Pri tej skupini ljudi pa so tudi bolezni srca pogostejše, ker aterosklerozo ožilja hitreje napreduje zaradi zvišanega tlaka. Ker so žile povsod po telesu, ni ogroženo samo srce, temveč tudi vsi življenjsko pomembni organi, kot so možgani, ledvice. Zato vsem odraslim svetujemo občasno merjenje krvnega tlaka, da pravočasno odkrijemo previsoke vrednosti. Le redke oblike zvišanega krvnega tlaka so povsem ozdravljive. Praviloma ga moramo zdraviti. Nekatere oblike je možno zdra-

viti samo s primernim načinom življenja, zlasti z dieto, kar je sicer v bistvu osnova vsakega zdravljenja zvišanega tlaka. Pri večini pa so potrebna zdravila, ki pa jih je treba zares redno jemati! Samo tako se je možno izogniti številnim nevarnostim te bolezni.

Zvišane krvne maščobe predstavljajo velik problem za zdravje naših bolnikov in so pri boleznih srca z ožiljem na prvem mestu med vsemi dejavniki tveganja. Verjetno le malokdo še ni slišal za holesterol, najpomembnejšo krvno maščobo. V svetu je znano, da so koronarne bolezni srca redke pri narodih z nizkimi vrednostimi holesterola v krvi. Druga skrajnost so nekateri bolniki, ki imajo že podedovano visok holesterol: pri njih so bolezni ožilja srca in drugih organov izrazito pogoste in zbolevali že v mladosti. Del holesterola nastaja v nas samih in služi telesu v koristne namene. Drugi del holesterola pa dobimo s hrano, ki je bogata na holesterolu in nasičenih maščobah. Šele višek holesterola v krvi postane škodljiv. Celotni holesterol v krvi določamo s posebno preiskavo. Prav bi bilo, da se preveri vsebnost holesterola v krvi vsaj enkrat pred 30. letom življenja. Če je previsoka, je potrebna najprej pravilna prehrana: opuščanje nasičenih (pretežno živalskih) maščob, ki jih nadomeščamo z rastlinskimi, opuščanje jedi z veliko holesterola (jajca, drobovina, maslo itd.). Sem sodi tudi hujšanje na normalno telesno težo. Če s tem ne uspemo, bo zdravnik predpisal ustrezno zdravilo, ki pa tudi ne pomaga zadosti, če ni pravilne prehrane.

Sladkorna bolezen je pri nas dokaj pogosta. Manj je znano, da je koronarna bolezen med takimi bolniki tri do štirikrat pogostejša. Ponavadi se ji pridruži še debelost, zvišan krvni tlak, motnje v presnovi maščob in zvišana sečna kislina v krvi. Več o sladkorni bolezni pa je že bilo v Viharniku objavljeno.

Tako smo na kratko opisali vse okoliščine, ki so krive, da naše srce zbolí. Obstojajo seveda še drugi dejavniki tveganja, ki pa so manj pogosti. Pomembno je, da se sploh zavemo, da bolezni srca ne nastanejo kar same od sebe, da lahko sami v veliki meri preprečimo njihov nastanek ali kasnejši razvoj, če spoznamo dejavnike tveganja pri sebi in se jih skušamo obraniti ali vsaj zmanjšati njihov vpliv. Tako je lahko vsak zase najboljši zdravnik; pravi zdravnik pa mu bo pomagal z nasveti in z zdravili, če bo bolezen le prehudo razvita. Pri tem seveda velja, da je vsak človek svojega telesa gospodar: kdor bo ubogal koristne nasvete in se izogibal raznim škodljivostim, ta bo gotovo dober gospodar svojemu telesu!

Na koncu še želja: da bi se vsi skupaj - zdravi in bolni, zdravniki in bolniki - zavzemali z vsem srcem za naše srce, da ga ohranimo čim dalje pri življenju!

Mag. Franc Verovnik, dr. med.



Obletnice se praznujejo ob različnih dogodkih: rojstnih dneh, maturah, porokah; tudi obletnice smrti, ko se spomnimo pokojnih. Počutja so različna, pač obletnici primerna.

Ne morem mimo tega, da ne bi opisala, kako je bilo pred petdesetimi leti, ko je za nas izgnance prišla tako težko pričakovana svoboda in z njo vrnitev v domovino - ljubljeno Slovenijo - na svoj dom.

Dolga so leta in treba bo krepko porbrskati po možganih, kajti spomin mora seči daleč nazaj, v leto 1945. Potrudila se bom. Petega aprila zvečer so partizani vdrli v Sarajevo, iz katerega se prej ni dalo priti legalno, a tudi vanj ne, in ga osvobodili. Tisti večer je bilo vse mesto na nogah. Ulice so bile polne vojakov in civilistov. Mlado in staro, kar se je le lahko premikalo, je bilo tisti večer oziroma celo noč na prostem, na ulicah. Plesalo se je kozaračko kolo, roke so se prepletale, ne meneč se za obraze, starost, spol. Nihče ni nikogar vprašal, kdo je in od kod, vse je bilo in se veselilo, saj je bilo štiriletno vojne groze nepreklicno konec.

Kmalu pa so začeli urejati Transporte za nas Slovence, kar smo spremljali nestrpnost in s silnim hrepenenjem. Nas je vodil in bil naš pokrovitelj dr. Josip Meško (sedaj že pokojni), nečak pisatelja in duhovnika Franca Ksaverja Meška s Sel pri Slovenj Gradcu. Sestavljali so popise preživelih internirancev in skrbeli za tehnično organizacijo transporta. Tudi med vojno je pomoč izgnancem organiziral g. dr. Meško. Na odhod je bilo treba čakati, še več kot štiri mesece, saj so bile proge in mostovi porušeni na mnogih krajih. Spominjam se, da so v tem času organizirali kulturno društvo in tudi uprizorili igro Hlapec Jernej išče pravico. Ker je bila policijska ura, nas je, ko smo se veselili vračali s predstave, legitimirala policija. Nikakor nismo mogli zatreti sreče v srcu, da je vendar res, da bomo šli domov. To je le še vprašanje časa.

Med nami je bil tudi izganec g. Benedit, nekje iz Dravske doline (mislim, da se nisem zmotila v priimku), ki nam je mnogim naredil nekakšne zaboje na ključavnice in z ročaji, podobne kovčkom, saj smo prišli v Sarajevno samo s culami in vrečami, z enim nahrbtnikom in malim lesenim kovčkom, ki je bil velik kot pručka in nam je služil tudi za počitek. V te narejene zaboje smo spravili našo revščino, kar smo pač imeli, nosili pa smo le lažje. V drugi polovici julija pa se je začelo premikati zares. Poslovili smo se od Slovencev, ki so čakali na naslednji trans-

port (tudi tega ne "vem" ali smo bili v prvem transportu), poslovili smo se od sosedov, sotrpinov, čeprav ne Slovencev, s solzami v očeh. Oni so delili z nami vse, kar so pač imeli. Povsod so dobri in manj dobri ljudje. Zaželeli so nam srečno pot.

Šli smo tudi na pokopališče Koševo, kjer je ostalo nekaj naših. Tudi mojega očeta in brata je pokrila bosanska zemlja. Solze in srčna bolečina so nas pritiskale k tlom, toda morali smo jih pustiti v Sarajevu. V izgnanstvo nas je šlo šest, a le štiri smo se vračale.

## PETDESETA OBLETNICA VRNITVE IZ IZGNANSTVA OZIROMA IZSELJENIŠTVA

Na železniški postaji v Sarajevu so nas, povedano brez zlobe, zložili v tovrstne živinske vagonce. Ležali smo kar po tleh, vsak si je pogrnil, kar je imel, kakšen koc ali odejo. Kljub vsemu petja in solz sreče ni manjkalo. Lokomotiva je zapiskala, z njo vred tudi mnogi izgnanci, neizmerno srečni in vlak je potegnil v gluho in temno noč. Pa ne za dolgo. Kmalu smo naleteli na prvo oviro - most je bil porušen in morali smo peš preko zasilnega mostu na drugo stran reke. Imena reke se ne spominjam več, tudi imena kraja ne. Na drugi strani je že čakal vlak, spet z živinskimi vagoni, možje in tisti, ki so bili bolj zdravi, so nam nemočnim prenesli prtljago na drugo stran reke in na vlak. Hvala jim še sedaj. Kolikokrat smo prestopali, ne vem več. Petdeset let je dolga doba, tudi za spomin. Spet je zapiskala lokomotiva in nas potegnili po ozkotirni železnici do Bosanskega Broda. Most je bil tudi tu porušen, zato so nas s prtljago vred naložili na splav in preko Save prepeljali v Slavonski Brod. Tam spet živinski vagoni! Nadaljevalo se je trpljenje, a obarvala sta ga veselje in sreča. Potovali smo štiri dni in noči, morda celo več, vem le, da ko smo pri Brežicah zapeljali na svojo zemljo v Slovenijo, so nas pričakali s toplim čajem in prigrizkom. Zaslišala se je pesem.

Oh, kako je dolga pot iz tujine do doma! Nadaljevali smo preko Zidanega mosta, Celja, Maribora, Dravograda, Slovenj Gradca, zadnja postaja našega transporta pa je bila Mislinja. Na vsaki postaji, kjer so izstopali, so vagonu pristavili lesene stopnice, ki so jih naredili v Sarajevu, povsod je bilo objemanja in klicev - na svidenje.

Me štiri: moja mama, moji sestri in jaz smo izstopili v Turiški vasi. Ura je bila okrog enajstih zvečer, 21. julija 1945. Kakšno razočaranje. Postaja požgana, stražil je vojak s puško na rami. Bil je moj sošolec. Tisto malo prtljage smo odložili na tla in vlak je že odpeljal še v Mislinjo družino Batič. Oni so menda tisto noč spali na policiji oziroma milici.

Kam naj bi se dale ob enajstih ponoči me same ženske? S sestrama sem počakala tam, na postaji, mama pa je šla k prvemu kmetu, Spobjanu, jih zbudila in povedala,

da smo prišle in ne vemo, kako je doma. Tam je dobila tudi ročne gare, jih pripeljala na postajo in naložile smo tisto našo revščino ter peljale k Spobjanu. Gospa nam je postlala na skednju v senu, dala nam je tudi jesti in čaja, meni pa je prinesla zdravila, ker me je grozno bolela glava. Saj kam drugam kot na skedenj tudi nismo spadale, umazane in utrujene smo prvič, točno po štirih letih, spet spale v Sloveniji.

Naslednji dan je mama šla gledat na dom. Bilo je grozno, prazno! Tisti, ki so vsa leta bivali na našem, so nas še zmerjali in celo na sodišču smo morali iskati pravico. Drv ni bilo niti za podkuriti, vse je bilo zamazano in razdrapano, zato nas je sosed Arbiter vzel v bajto (preužitkarsko hišo) za 14 dni, dokler smo doma zbelili in postorili najnujnejše. Posteljo in nekaj posode smo dobili od narodne imovine. G. Krpač, oče g. Štefke Kučan, nam je veliko dobrega storil in pomagal, saj nismo imeli ničesar. Začeli smo čisto znova.

Priznana nam je bila vojna škoda, toda le priznana, nikdar dana. Še vedno hranim odškodninski, že orumenel list. Izgnanci smo očitno na zadnjem klinu pri popravni krivic.

Petdeset let je, kar smo se vrnil, toda zdi se mi, ko zdaj premišlujem, da je teh petdeset minilo prej kot štiri leta v tujini.

To pisanje spominov mi je ponovno odprlo rane srca. Sprašujem se, ali je kdo, ki se ne strinja z menoj in mojimi besedami: Nikoli in nikdar več vojne.

Kristina Mauc (dekliško Makuc)





Blagoslovitev nove kapelice v slovenjegraški bolnišnici - Foto: F. Jurač

## V slovenjegraški bolnišnici nova kapela

Predzadnji dan v juniju so v slovenjegraški bolnišnici po 47. letih odprli v bogoslužne namene novo kapelo, ki jo je blagoslovil mariborski škof dr. Franc Kramberger. Prejšnjo, ki so jo zgradili leta 1928, so na ukaz takratnega političnega režima leta 1948 ukinili in jo preuredili v bolniško sobo kirurškega oddelka. Od takrat pa do danes, je v pozdravnem nagovoru poudaril prim.dr. Drago Plešivčnik, sedanjí direktor bolnišnice, so bolniki iskali v svoji duševni stiski uteho v vseh mogočih kotičkih v bolnišnici. Kljub temu v dobrih zadnjih treh desetletjih ni zdravstveno in vodilno osebje bolnišnice nikoli oviralo duhovnikov in bolnikov v njihovih verskih zadevah. Z namenom, da bi bila bolnišnica v Slovenjem Gradcu kot celota čim bolj evropska, so s pomočjo mnogih darovalcev in prispevkov vernikov ter drugih inštitucij uspeli urediti primeren prostor, ki naj služi vsakemu, ki želi vanj vstopiti.

Novo kapelo sv. Križa je podprlo vodstvo bolnišnice in tudi državni sekretar v Ministrstvu za zdravstvo prim. dr. Janez Zajec. Oltarno skulpturo je naredil in daroval dr. Alojz Pogorevc, zdravnik v bolnišnici. Električno napeljavo je kot dar za kapelo poklonil Albert Štumfl, mnogo pa so prispevali tudi drugi. Kapela je zgrajena po načrtih arh. Janeza Kvaternika in Mateje Zupan.

A.Š.



Na letošnjem sejmu PREZENTA Slovenj Gradec so se tudi letos članice društev kmetic iz vseh štirih koroških občin predstavile z razstavo pod naslovom ...IN ZADIŠALO JE IZ KRUŠNE PEČI ter s prodajo dobrot iz kmečke kuhinje. - Foto: F. Jurač

## PROSLAVA RDEČEGA KRIŽA V RAZBORJU

Vsako drugo leto se v Razborju zberejo krvodajalci in se pogovorijo o svojem delu za vnaprej ter hkrati pregledajo uspeh svojega humanitarnega dela za nazaj. Tudi letos so se zbrali v osnovni šoli Razbor, kjer so dolgoletni krvodajalci prejeli priznanja in odlikovanja.

Pohvale je vredno, da sta letos prišli med nas tudi gospe Marta Jug kot predsednica Rdečega križa in vedno dobre volje poznana Katica. Pohvalili sta našo organizacijo Rdečega križa v Razborju, ki je ena od najbolj aktivnih, še posebej kar se tiče krvodajalstva. Samo pomislimo, kako nujno nam je potrebna kri pri raznih operacijah, ženam pri porodih in podobno. Kri zares rešuje življenje.

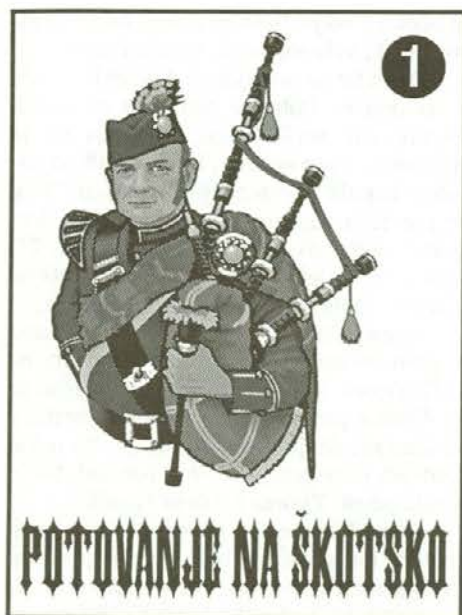
Ko smo tu v Razboru začeli leta 1958 zbirati prve krvodajalce, sem bila ena prvih, ki sem darovala kri in pri tem nagovorila še tri druge. Začetek je bil težak in danes lahko rečem, da vse to ni bilo zaman. Tudi na proslavah ob krvodajalskih akcijah sem vedno rada sodelovala, letos pa mi je to onemogočila bolezen, ki me je obiskala ravno ta dan. Kljub temu me niso pozabili. Na proslavi so se dogovorili, da me obiščejo na domu. Zelo sem bila presenečena, ko sta gospe Marta in Katica vstopili. Bilo je lepo. Prav bi bilo, če bi enako storili tudi drugi višji funkcionarji in se toliko ponižali, da bi obiskali svoje nekdane bolne sodelavce. Naj bo to vzpodbuda in vzgled drugim.

Priporočam vsem, da darujejo svojo kri, dokler so to še zmožni, saj nihče ne ve, kdaj jo bo potreboval tudi sam.

Štefka Melanšek

pišite nam 





## POTOVANJE NA ŠKOTSKO

Že na ekskurziji našega društva inženirjev in tehnikov po Skandinaviji je vzniknila ideja o obisku Škotske, kar so organizatorji tudi realizirali. Potovali smo preko mejnega prehoda Vič, Avstrije (Spittal, Salzburg), Nemčije (München, Ulm, Karlsruhe), Francije, kjer smo imeli 30 km od Strasbourga na počivališču Brumath 12 urni neprosto-voljni postanek. Dokončno je odpovedal nadstropni avtobus. V glavah 64 udeležencev so se pletle optimistične pa tudi najbolj črne variante izida potovanja.

V nadaljevanju ne bom opisovala ne-zgod in prigod, omenila bi le še nadomestni avtobus, ki je imel dva sedeža manj, kot je bilo udeležencev. Vodič Janez je nekaj dni pred nami vodil skupino v Rim in dobil kot vodič odlično oceno (organizator Elektro Slovenj Gradec). Tu je zaradi določenih raz-logov drugače reagiral. Kombinacija treh načrtovalcev oz. izvajalcev programa: agen-cije Happy Holidays, privatnega vodiča in avtobusov Kompas Hertz je bila neposre-čena. Sreča v nesreči sta bila šoferja Kompas



Pričakujemo drug avtobus, da nas po več kot 12-urnem čakanju popelje v Strasbourg - Foto: R. Sekirnik

Hertza Vlado in Rajko. Tako smo se po 27 urah od pričetka potovanja vrnili v Stras-bourg. Mesto je resnično vredno ogleda. Mestna katedrala je bila dokončana v 15. stoletju. Gradnja je trajala dobrih štiristo let in sedaj navdušuje v svojem blišču. Za tolike detaile bi bili potrebni dnevi, da bi jih lahko zaznala.

Hotelska soba, kjer sva z možem pre-spala, je bila obrnjena na trg Gare. Zjutraj sva opazovala potnike, ki so množično pri-hajali skozi vrata železniške postaje in pot-nike, ki so vstopali v mestni avtobus, tik pod najinim oknom. Tu sem prvič primerjala francosko mladino z našo. Njihova oblačila so preprosta in barvno usklajena. Nobene okrasne navlake ni bilo opaziti. Med seboj so se umirjeno pogovarjali, tudi v večjih skupinah. Okno je bilo odprto, pa njih nisva slišala.

Pot smo nadaljevali preko Francije in Parizu smo bili najbližje 143 km. Sedela sem na pomožnem sedežu, v šoferski kabini.

Pred nami se je razprostirala ravninska do rahlo valovita pokrajina s poljščinami, tudi hmeljem, pašniki ter mešanimi gozdovi. Opaziti je bilo nenavadne postopke golo-sečnje in obnove. Ustavljali smo se na dve do tri ure. Posebej moram omeniti postanek v Metzu, kjer je živel Napoleonov vojak in prednik sedanjega urednika Viharnika, An-dreja Šertela. Razumel je svojega prednika, da se je tu nastanil, saj je tudi njega pokrajina prevzela. V oči zbodejo tudi francoske hiše z značilnimi "podstrešnimi" strehami. V po-krajini Champagne nas je vodič opozoril, da se nekoliko severneje od ceste v gričev-natem svetu razprostirajo vinogradi v pasu 150 km dolžine in širine 1000 do 2000 m različnih sort, iz katerih proizvajajo zna-meniti šampanjec.

V Calaise smo se vkrcali na trajekt in se peljali preko Rokavskega preliva do Dovra. Po pristanku smo opravili mejne formal-nosti, najtemeljiteje na vsej poti. Ob prihodu v London smo si ogledali Tower Bridge in ... in po dveurnem iskanju le našli mladinsko prenočišče Generator. Zjutraj smo zapustili London. Program je odpadal kot domine. Predvsem gozdarji smo bili prikrajšani za enodnevni ogled gozdov v bližini Londona. Med potjo opazujemo rahlo gričevnato po-krajino, s poljedelskimi površinami pred-vsem žit in oljne repice ter pašnike, kjer se pase največ črno belo govedo in nekako 150 km od Londona vidimo tudi prve črede ovac. Opaziti je tudi večje ali manjše površine gozdnega drevja: od listavcev jesena, to-pole, javorja z malo primesjo bora. Poljedel-ske površine so manjše kot francoske, z vidnimi mejami zelenja, često gloga. Pro-met je večji kot v Franciji. Vozimo se mimo Sherwoodskega gozda (Robin Hood). Priha-jamo zopet v višavje, posuto s številnimi ov-cami in govedom ter redkimi hišami. Po-krajina se venomer spreminja.

Rija Sekirnik  
(se nadaljuje)



Tower Bridge - Foto: A. Šertel



Karel Krenker iz Velike Mislinje, sin Sovičeve Maričke, že petnajst let živi na svojem majhnem "gruntiču" življenje upokojenega gozdnega delavca. Rad se spominja svoje matere, saj je njen najmlajši in edini še živ izmed njenih štirih otrok. Ker je sin Maričke, ga znanci in prijatelji imenujejo Maričkin Karel.

Mati umre pred enaintridesetimi leti v visoki starosti. Iz oddaljene pohorske hišice jo po kolovozu odnesejo v pogrebnem spremstvu v dolino. Pod sedanjo mislinjsko šolo stoji sredi polja župnijska kapela. Pri njej se po starem običaju izmenjajo pod nosili pogrebci in počijejo. Počakajo na zvonjenje iz farne cerkve, saj se iz zvonika lepo vidi do kapele. Ko mežnar potegne za vrvi, se pogrebci razvrstijo in v tričetrtinskem taktu treh zvonov svečano stopajo proti župnijski cerkvi Sv. Ilja. Najtežji zvon, ki mu farani rečejo "veliki", preglašča oba manjša, buči, je kot šaljapinov bas z moskovskega opernega odra.

Marički na njeni zadnji poti do cerkve ne zvonijo kot drugim. Črn sprevod se od kapelice naprej proti cerkvi vije v popolni tišini. Tako je izpolnjena njena želja, ki jo v življenju večkrat izreče: "Ko bom umrla, mi nikar ne dajte zvoniti." Doda: "Ti zvonovi so mojega očeta spravili ob grunt. Naša Sovičeva kmetija je bila velika za dvajset glav živine in tudi gozda smo imeli veliko. Sedem otrok nas je bilo in vsi smo morali zaradi teh zvonov kot sirote po svetu."

Pripoveduje naprej: "Šentiljska cerkev je takrat imela samo dva zvonova. Farani sklenejo kupiti še dva, da bo slišati daleč naokrog, kako je fara bogata. Eden cerkvenih ključarjev je bil tudi moj oče Lenart Krajnc ali Sovič, kakor so mu po domače rekli. Bil je pošten, premožen in pobožen. Štel si je v čast, da lahko pomaga zbirati denar za zvonove.

Ljudje so darovali različne vsote denarja, nekateri kmetje tudi do vrednosti dveh parov volov. Oče ni znal pisati, ne brati. Zaradi oddaljenosti so bili otroci njihove hiše oproščeni šolanja. Imel pa je izreden spomin in si je za vsakega, ki je daroval, znesek zapomnil.

Zvonova so vlili v Ljubljani in ju leta 1885 pripeli v šentiljski zvonik. Takratnemu župniku Francu Klavžerju zmanjka za plačilo zvonov denarja. Terja ga od očeta. Oče trdi, da mu ga je izročil vsega, kar ga je zbral. Imenuje mu tudi tiste, ki so mu obljubili, da bodo denar izročili župniku sami. Računica se vedno bolj zapleta, oče se naposled znajde pred sodiščem, ki razsodi v njegov prid. Čez čas skliče sodišče ponovno razpravo in po večkratni obravnavi odloči drugače: Dolg mora plačati oče, ker nima o zbranem denarju pisnih dokazov.

Med očetom in župnikom nastane spor. V Rozmanovi gostilni, kamor je župnik večkrat zahajal, sta se hudo sporekla in župnik ga je med preprirom preklel. Izobčil ga iz fare in mu zabrusil, da bo zaradi tega tudi kmalu

umrl. Včasih so se ljudje izogibali župniku zameriti. Verjeli so, da jih lahko župnik "vmašuje", kar je pomenilo, da bo vma-



Karel Krenker

ševani doživel nesrečo ali celo kmalu umrl. Po ljudski šegi je moral biti dotični pri maši, ko je župnik maševal, ker samo takrat je imel nad njim moč. Če pa je imel vpleteni med

je očetova volja. Sovičevo pa je takrat kupil mislinjski veleposestnik Arthur Perger.

Deset let po neprijetnih dogodkih so oče v Ribnici na Pohorju umrli, pa ne zaradi župnikovih ostrih besed - pobrala jih je pljučnica. Tiste nedelje, ko so ležali na parah, je župnik Klavžer dejal pri pridigi: "Bog je pravičen. Enemu vzame prijatelja, drugemu sovražnika..." Prihodnji četrtek, 25. aprila 1895. leta, je župnika pičila čebela. Zaradi čebeljega pika je umrl še isti dan.

Brata Peter in Pavel sta bila vpoklicana v prvo svetovno vojno. Oba sta padla na soški fronti. Vdova in osamljena mati so se iz Ribnice preselili nazaj v Čanško bajto, v bližino nekdanje svoje domačije. Po nekaj letih jih je pobrala deževna pomlad, bil je veliki petek. Zvonovi ji niso zvonili.

Karel Krenker ne govori rad le o svoji materi, rad pove kaj tudi o svojem očetu: "Ker je mati služila pri kmetu Sedovniku, so jo imenovali Sedovška Marička. Pri enaindvajsetih letih se je spogledala s sosedovim sinom Johanom Krenkerjem, po domače s Smagejevim. Pri gozdnem veleposestniku

# Karel Krenker

mašo glavo posuto s prstjo izpod cerkvenega praga, mu župnik ni mogel do živoga.

Sodišče je Sovičev grunt prodalo, kupili so ga predniki Krivčevih na Brdih. Otroci smo šli za rejenke k okoliškim kmetom in sorodnikom. Najstarejša sestra Lojza je odšla v Ameriko, kamor so takrat odhajali za boljšim kruhom mnogi Slovenci. Nazadnje so jo videli v Trstu, pozneje nikoli več. Brat Karel je odšel k Čeligiju v Maribor, k lastniku takrat dobro poznane pivovarne. Najstarejša brata Peter in Pavel sta ostala pri starših, da sta skrbela za njiju. Bila sta zdrava in močna. Mene so dali za rejenko h kmetu Vavkanu, odkoder sem šla pozneje za dekle k Sedovniku. Bili smo otroci premožnega kmeta. Jaz bi se zagotovo lahko pritožila na kakšno večjo kmetijo in bila tam ugledna gospodinja, tako pa sem se potikala po raznih najemniških bajtah, vse dokler si nisem kupila te frete.

Moj oče se niso posipali s prstjo, pač pa so se z mamo in sinovoma preselili višje, v Čanško bajto in kaj kmalu čez planino v Ribnico na Pohorju. Tam so bili najemniki na Lenartovem. Pod Črnim vrhom so na mislinjski strani kopali kremenčev pesek, ki so mu rekli "kis", mestu, kjer so ga kopali pa "kis jama". Z dvema paroma volov so ga razvažali do glažut, kjer so iz njega pridobivali steklo. Zaslužili so toliko, da bi lahko kupili Sovičev grunt nazaj. Novi lastniki so jim ga celo ponujali, vendar oče tega niso hoteli. Mati so sicer to želeli, ker so bili nanj in na sosesko močno navezani, obveljala pa

Pergerju je bil za "premzarja", tako so rekli zaviračem, ki so po ozkotirni gozdni železnici vozili les v dolino. Ker je oče imel delo v Mislinjskem jarku, sta si tudi onadva našla dom spodaj v Tonclnovi bajti. Oče ni zaslužil slabo, saj je bilo delo zaviračev, zaradi večje odgovornosti in nevarnosti pri delu, bolje plačano kot delo sekačev. Prazne vagončke so vlekli navzgor s konjsko vprego, navzdol pa so zaradi teže tovora drveli samotežno. Vsakega je moral voditi zavirač, ki je dobro vedel na katerem ovinku mora zavirati.

Leta 1914 so gozdno železnico elektrificirali, oče pa je, takrat še ne tridesetleten, moral v prvo svetovno vojno. Mati ostane sama s tremi otroci, plače ni več, samo malenkost denarne podpore.

Kako naprej? Od vsega ji je najtežje prenašati spočeto slutnjo: Se kdaj vrne zdrav ali drugačen? Se kdaj sploh vrne?...

Blizu Kijeva so očeta Rusi kmalu ujeli in v Cirkovskih ujezdah je v taborišču preživel težke čase. Jedli so večinoma travo in ob grizljaju kruha na dan in vodi tako oslabeli, da so se po vseh štirih komaj premikali. Sestrčnost jih je začela pobirati.

Nekega dne je prišla v taborišče ženska s prošnjo, da bi ji kateri od njih prišel zaklati petelina. Ponudilo se jih je več, izbrala je očeta. Drugikrat ga je pri komandantu taborišča spet izprosila za kakšno moško delo. Večkrat je prihajala ponj, ime ji je bilo Maruša, bila je iz vasi Mihajlovka. Njeni gosti obiski so pripeljali do tega, da se je oče



po ruski pravoslavni šegi z njo poročil. Pri-povedovali so, da si se tam lahko poročil "na tri leta".

Z ruske fronte je takrat prihajala pošta silno poredko. O domačinih na ruski fronti pa je od časa do časa le prišla kakšna vest tudi v Mislinjski jarek. Materi se oče dolgo časa ni javil ne s fronte, ne iz taborišča. Ker sta bila oče in Ziljčev sin v istem regimentu in pozneje ujetnika v istem taborišču, so pri Ziljčevih začeli namigovati o očetovi poroki z Rusinjo. Novica se je po soseski hitro razširila, materi ni o tem naravnost povedal nihče. Pri Sinreihovem kovaču, kamor je mati pogosto zahajala, so ji nekoč le pre-očitno namignili, da se je eden od tistih, ki so ujeti v Rusiji, tam oženil. Da bi ji njeno pomisel zbistрили, so ji povedali, da je to menda eden tistih, ki je bil poročen že tu doma. Mati je očitno zaslutila, da govorijo o njenem Johanu, ni pa bila o tem prepričana vse do njegove vrnitve. Ko je leta 1918 šla prva svetovna vojna h kraju, so se ujeti Slovenci zbrali in iz Rusije ušli domov. Pripeljali so se v Beograd, odkoder so jih napo-

objemu. "Vem. Moral si storiti tako." je rekla mati in izginila v hišo. Iz izbe je pri-nesla škarje, vzela iz očetove roke sliko jo po dolgem prerezala da se je polovica, na kateri je bila Maruša, zvrtila na tla. Hitro jo je pobrala in, ne da bi jo pogledala, od-nesla na ogenj. Čez čas se je vrnila na prag med očeta in otroke. "Poglejte, takšen je bil naš ata v Rusiji". je pomolela preostalo po-lovico slike med nje.

Ko so otroci smuknili v hišo ogledovat si očeta na sliki, je oče še vedno stal na pragu, mati pa je sedla na klop pod na-puščem in spustila glavo med zdelane dlani. Oče je čutil, da ga želi vprašati še nekaj. Uganil je vprašanje, ki mu ga ni, ne tedaj, ne kdaj pozneje postavila: "Sta imela kaj otrok?" Namesto vprašanja je rekla: "Jaz nisem med tem imela nobenega moškega." Da bi zgladila izrečeno, je dostavila: "Saj, saj, tebi je šlo mnogo slabše. Lahko bi se nikdar ne vrnil, samo, da si se!..."

Avstroogrška v razpadanju, Jugoslavija v spočenjanju, vmes medvladje, Slovenci mesec dni organizirani v samostojno državo

tunnel, kar pa odkloni. Rajši sprejme delo progovnega delavca in železničarskega po-močnika na železniški postaji v Mislinji, kamor ga povabi postajni načelnik Ivan Ko-lar.

Jeseni 1941 premestijo skupino mlajših železničarjev iz Mislinjske doline v Juden-burg, Knittelfeld, Zellweg in druge avstrijs-ke kraje ob Muri. Karel napreduje zaradi svoje vestnosti za premikača in pozneje za skladiščnika. Srečuje pri delu mnoge po-znane, tudi študenta, poznejšega dr. Vlada Weingerla, ki v prostem času ne išče družbe drugod kot v knjigah. Zaposleni pri želez-nici so vojaščine prosti. Vmes prihaja do-mov na dopust.

Jeseni 1944 pokličejo na vzhodno fronto tudi železničarje. Znajde se na poljsko-čeških Karpatih v štirimetrem snegu. V neki poljski vasi dezertira in vprašuje sta-rejšega vaščana po Rusih. Vaščan mu reče, naj kar pri njemu počaka, da bodo že prišli. Potem ga povpraša: "Si od tam, kjer kiša pada?" Karel pritrdi, vaščan hoče vedeti ime kraja. Ko mu omeni Mislinjo, reče vaščan: "Aaa, iz Mislinje? Tam sem bil leta 1918 tri tedne pri nekem kmetu nad železniškim tu-nelom, pri Cesniku. Dezertiral sem iz av-stroogrške vojske, tam pa so me žandarji skoraj ujeli. Pri tisti hiši so me skrili in dobro hranili."

Domov se Karel vrne skoraj s svobodo vred. Po odsluženju vojaškega roka se za-posli pri gozdni upravi v Mislinji in dela pri njej vse do svoje upokojitve. Postane "prem-zar", kakor nekoč oče, to delo mu postane skoraj užitek. Ko leta 1956 zaradi nove ceste progo odstranijo, gre za sekača. Na "siht" ga vežejo sami lepi spomini. Tako postane zra-ščen z življenjem gozda, da še danes "ze-leno" razmišlja, "zeleno" diha, skratka v "zelenem" uživa.

Nasploh je zraščen z "zelenim" in z zem-ljo. Ko se devetindvajsetleten poroči z Julko Šertel - Zepačev iz Male Mislinje, dokupita od sosedu nekaj pašnika v zaraščanju in ga polovico preuredita v travnik. Mladi smreki za domačijo priveže spomladi kol, da bi ptica ne zlomila vitek krhki vrh. Od dela ga nezavedno odtegneta vnuka Marko in Gre-gor. V njiju začuti svojo pomlajeno kri in mimogrede pozabi na svoja petinsedem-de-seta leta. Še na mnoga!

Karel se večkrat spomni petdeset let sta-rega prizora s fronte, še posebej kadar gleda slike iz bojev v Bosni: Ruski vojaki vlečejo s konji po slemenu strmine top. Nemški ustrelijo v njih s takšno natančnostjo, da prestrelijo oje. Konji zdrvijo po strmini nav-zgor, top se skotali nazaj v jarek, vojaki se razbežijo. Karlova pomisel: Pustiti življenje in prostost vsemu živemu - orožje zlomiti in ga zakopati v jarke.

Hvala lepa!

Andrej Šertel

# Ker, dober dan

tili v Žalec oziroma v šempetersko kasarno v Šempetru. Naenkrat se je oče pojavil na hišnem pragu."

Ko govori Karel o takratnem snidenju matere z očetom, se mu pogled zamegli. Dolgo ne reče nič, potem počasi zbira be-sede, skuša jih povezati v stavek in nada-ljuje, kot bi v duši podoživljal odsev materinega pogleda v očetovih očeh. Kot bi se trenutki tega njunega srečanja zažrli v njune gene in ostali shranjeni v Karlu, ki je zagledal svet čez dve leti kot zadnji otrok v njuni družini.

Gledala sta se naslonjena drug na dru-gega, srečna in nesrečna hkrati. Mati ni našla besed za vprašanje, če je res, kar govorijo. Oče je razumel molk, ki se je zagostil med njiju in ga je bilo potrebno čim prej pregnati, da ne požene klice, ki je vse življenje ne spodrežeta več. Prikimal je. Iz usnjenih plat-nic, ki so bile nekoč listnica, je povlekel sliko, na kateri sta bila on in Maruša. Držal jo je v roki, obrnjeni proti sebi. Mati je stopila korak nazaj, pogledala v roko s sliko in njega navzgor. Takrat je oče vzel sliko v drugo roko in jo obrnil proti njej. "Moral sem." je rekel.

"Kako ji je ime?" je vprašala mati.

"Kakor tebi. Maruša! Po rusko je Ma-rička Maruša." je odgovoril. Mati se je obr-nila v stran, objela podboje vhodnih vrat in na glas zajokala. Prihiteli so otroci, pre-plašeni zaradi materinega jokanja in se ji zagnali v krilo. Stisnila jih je k sebi, pristopil je oče, deset rok in ročic se je prepletalo v

Slovenijo, končno kraljevina Srbov, Hrva-tov in Slovencev - zmešnjava! Slabi časi! Da si jih izboljšajo, odidejo Krenkerjevi v Malo Mislinjo na Karbunovo. Lepo višinsko po-sestvo je malo prej kupil kmet Tretjak. Polo-vico jim ga je dal v najem, lahko so redili vole in krave. Leta 1920 se na Karbunovem rodi Karel. Oče seka v gozdovih grofa Thur-na in s svojo volovsko vprego spravlja les v dolino. Mati pridno gospodinja, žito uspeva, da ostaja rži za vnaprej. otroci odraščajo zdravi, pomanjkanja ni, zapravljajo tudi ne. V očetu in materi neprestano tli želja: priti na svoje, pa če tudi majhno. Vmes postorijo vse še na drugi polovici grunta za lastnika Tretjaka. Vse to poračunajo z njim pri na-jemninu.

Po šestih letih planinske idile zgrabi očeta v prsni in v kratkem umre. Družina izgubi očeta, lastnik posestva najemniško delovno silo. Želi, da bi se izselili. Mati na hitro proda živino in vozove, nekaj malega si v posojil-nici sposodi in kupi bajtico s krpo zemlje od Anzija Venerla. Zdaj so Marička in njeni končno na svojem. Ljudje poimenujejo do-mačijo: pri Marički.

Karel konča osnovno šolo v Št. Ilju pod Turjakom. Telovadbe jih pri Sokolih uči Vinko Cajnko iz Slovenj Gradca. S šestnaj-stimi leti gre sekat v Ložnikove gozdove, pomaga mu brat Bernard in kaj hitro pride leto 1941 in z njim druga svetovna vojna. Jugoslovanska vojska zminira v Mislinji železniški tunnel, kjer dobi tam pozneje zapo-slitev mnogo fantov. Vabijo ga na delo v



## OB BISERNI POROKI

## Ida in Jože Ošlovnik sta se tretjič poročila

Le redki zakonski pari dočakajo tako častljiv jubilej skupnega zakonskega življenja. Prav tak jubilej je vreden, da ga predstavimo našim bralcem. Kar brž sem izkoristil priložnost ter obiskal IDO in JOŽETA OŠLOVNIK, ki živita pri LUČU na Goriškem vrhu nad Dravogradom.

Tudi tisti deževni dan 86-letni Jože ni miroval, ampak pridno cepil drva in zlahka bi se predstavil za deset let mlajšega, tako čil še izgleda. Ko smo posedli za mizo, sem povprašal biseroporočenko Ido, kako da se je še v tretje poročila z istim možem, ko pa se nekateri že po nekaj letih ločijo. Ja, jaz sem mojega Jožeta imela vedno rada, ker je tako lepo skrbel zame, če pa je bilo potrebno pa tudi potrpežljiva z njim, kakor je potrpežljiv on z menoj. Veliko je bilo v teh dolgih letih težkih trenutkov, pa tudi lepih ni manjkalo.

Res si nisem mislila, da bom učakala vse to, ker me je že pri 31-letih zadela kap, ko sem obirala maline. Ker me ni bilo domov, so me prišli otroci iskat in potem sem bila polne tri mesece v popolni nezvesti, prav toliko časa je tudi minilo, da sem se zavedla, da obstajam z družino. Zares hudo je bilo preden sem se postavila na noge, otroci so bili še majhni. Za dežjem vedno posije sonce, sem se tolažila. Res sem preživela še veliko sončnih dni ter let, pa še plohe so bile vmes. Vse to nas je še bolj povezovalo v sožitju in družinski harmoniji.

Štiri leta mlajšo Ido, sem vprašal kako in kje sta se spoznala: Eh, večkrat smo šli od maše skupaj domov in Jože me je začel vedno bolj osvajati. Čeprav je bil kmečki sin, ga ni nič motilo, da sem kajžarska hči. Ker je doma Kupljenovo prevzel njegov brat, mu je oče rekel, da lahko ostane doma. Nak, za strica pa že ne bom, si je rekel. Prav nič ga ni motilo, da se kmečki sin ženi na bajto, kar je bilo za tiste čase poniževalno. Jože se je zaposlil na železnici kot kurjač, čeprav je moral kar daleč hoditi na šit in to večino peš ob vsakem vremenu, v dežju, snegu in mrazu. Delo je trajalo po dvanajst ur, v petek in svetek. "Bil sem kurjač. Pozimi mi je toplota prav prišla, poleti pa sem bil od dvojne vročine ves ožgan in poparjen in to delo sem opravljal celih dvainvajset let. V poletnem času pa je bilo treba še doma kaj postoriti.

Ko pa so modernizirali železnice in jih precej tudi ukiniteli, sem bil tam odveč. Čeprav že precej izčrpan, sem se pridružil gozdnim delavcem še v času, ko je bilo treba še pešati. Z hrano in moštom v nahrbtniku ter



gozdarskim orodjem na rami se je bilo treba pomikati za delom na vrh Košenjaka. Tako je Jože služil kruh zase in za otroke, dokler so bili še majhni in končno pod vrhom sedmega križa dočkal svoj zasluženi pokoj. Nekdo je izračunal, da bi s svojim pešačenjem kar večkrat obkrožil svet.

Čeprav jima trdo življenje v bajti ni prizanašalo z življenjskimi prizkušnjami, je bilo vseeno lepo, dokler otroci niso začeli drug za drugim zapuščati toplo družinsko ognjišče. "Vedno sva upala, da bo kateri od dveh fantov in treh deklet nasledil naš skromni domek, a so si spletli gnezda drugje. Trije so si ustvarili družinska ognjišča v dolini, ena hčerka in sin Jože pa sta se poročila na kmetije. K sinu sva se preselila pred štirimi leti, ko je mene vse pogostje začela obiskovati bolezen." je povedala mati Ida. Sin in snaha Julka z vnuki lepo skrbijo za njiju, le spomini še vedno uhajajo na domek, kjer so preživeli veliko let in na z znojem prepojeno zemljo.

Na pobudo in željo svojih otrok sta letos, 20. maja ob navzočnosti številnih prijateljev, sosedov, sorodnikov, petnajst vnukov in dvajset pravnukov pred matičarjem in oltarjem tretjič izrekla svoj DA ter obljubila nadaljno zvestobo. Ena izmed hčerk mi je zaupala, da je biserni ženin zaplesal na ohceti prvi ples s sedemnajstletno mladenko in se kar pridno vrtel vso noč.

V imenu vseh, ki ju poznamo, želim, da bi slavljenca čila in zdrava dočakala diamantni jubilej poroke.

Ludvik Mori

## Ženitovanjski običaji

10. nadaljevanje

Ko je začelo svitati, so se svatje pričeli prebujati in to tisti, ki so zaradi starosti ali ker so ga dali malo preveč na zob, šli spat. Zaspance so najbolj navihani in neugnani skupaj nosili - bodisi na nosilih za nošenje prašičev ob kolinah, ali pa so jih naložili na dvokolnico - gare, jih okrasili z vsem mogočim, jih povezali in jih vozili okoli hiše. Kar posrečen direndaj se je odvijal po dvorišču, skednju, sobah, skratka vsa možna ležišča so pretaknili. Izvzeta nista bila niti ženin in nevesta.

Kolovodje so bili navadno muzikantje ali pa dobrovoljni svatje. Spomnim se primera, ko so nekoga svata naložili na nosila in izvršili "pokop". Oblikovala se je procesija "sorodnikov", ki so zelo žalovali za "pokojnim". Na čelu je šel "župnik" in pel "litanije".

Prinesli so ga k njivi, na kateri je rasla rž in ga vanjo "pokopali" - zvrnili. Vse je bilo silno zabavno in smešno, "mrtvec" pa se je seveda na vso moč jezil in se tudi do dobra predramil. Svatje so si zbrali primerno višinsko točko, s katere naj bi se pesem daleč slišala in zapeli so JUTRNICO:

Hola, hola fantje vstajajte, vstajajte dekleta in žene! Lepo mlado jutro se rodi, s turna jutrnico že zvoni.

Tičice po luftu letajo, nizko se na drevje vsedajo. Žvrgolijo pesem jutro, nam pa dobro jutro vošijo.

Rožice po polju rastejo, v rosi jutni se umivajo. Lepo jih ogreva sončice, da bi jutro nam olepšale.

Ribice po vodi plavajo, v mladem jutru se sprehajajo. Kvišku povzdigujejo glave, kakor da bi nas pozdravljale.

Glejte, slovo jemlje temna noč, v breg se podaja njena moč. Svetlo je začelo svitati, temna noč nam beli dan rodi.

Kadar bode enkrat svet razd'jan, tedaj pride strašni sodni dan. Jutrnico peli angelci, ker nas bojo k sodbi klicali.

Daj nam danes Bog svojo pomoč, ker si nas obvar' val celo noč. Dober dan nam danes oče daj, enkrat pa po smrti sveti raj.

Ta pesem je bila zapeta večglasno in silno lepo je bilo pogledati z vrha v dolino, kjer so se še vlačile megle, izza Paškega Kozjaka pa je že kukala jutranja zarja. Žal večglasje, ki

je bilo za nas Slovence tako značilno, že precej izginja.

Po končani pesmi so zvižali "KACO". Za glavo so bili navadno muzikantje in kačo zvižali. Za njimi so se držali svatje za roke in tako so plesali med drevjem v sadovnjaku ali pa so se "vili" h kakšnemu sosedu in tam vse spravili pokonci in še tam plesali in zganjali norčije. Med tem časom so dekleta, ki so bila najeta za strežnice, izbo malo uredile - pometle, prezračile, kuharice pa so pripravile kiso juho, katero so svatje pojedli za zajtrk, ko so se vrnili s "terena".

Anica Meh  
(se nadaljuje)



## TILKA ANŽELAK - 60 let



Didelinge, rudarski kraj v daljnem Luksemburgu, 7. marca 1935. Slovenska izseljeniška mati rodi tam svojega 11. otroka med 13., hčerko Tilko, ki bo pozneje odrasla v domovini v pravo lepoticu in je 18. marca 1995 v gostilni pri Toniju v Kotljah praznovala 60. obletnico svojega življenja. Praznovanje, ki ga je slavljena, preživela v družbi svojih otrok, vnukov, zetov in snahe, sorodnikov, ožjih znancev in prijateljev, je bilo zares prijetno. Med zanimivim pripovedovanjem slavljena o časih njene mladosti, ki nikakor niso bili rožnati, je čas vsem povabljenim le prehitro minil. Slavje pa bo gotovo ostalo vsem prisotnim trajno v najlepšem spominu.

Številna družina, ki je štela 13 otrok, se je morala po vrnitvi iz tujine pomikati iz bajte v bajto, saj takrat v predvojni Jugoslaviji ni bilo dela in zaposlitev, ne stanovanj za družine. Brezdomce je čakalo pomikanje iz kraja v kraj, iz bajte v bajto in priložnostno delo za hrano in borno plačilo pri kmetih, ki niso poznali 8 urnega delavnika. Takšno življenjsko pot je morala narediti tudi Anželakova družina, ki je živela predvsem v Kotljah in Ravnah. Tilka je morala hoditi na delo in si služiti kruh še, ko je hodila v osnovno šolo v Kotljah.

Po vojni se je, 14 let stara, zaposlila pri takratni Gozdni upravi na Ravnah, kjer je ostala do konca leta 1951, ko je dobila zaposlitev v železarni na Ravnah, kjer je opravljala različna dela do svoje upokojitve leta 1984. Železarni je podarila 33 let svojega življenja. Kljub temu, da je Tilka slavila 60 let življenja, da je rodila 3 otroke: Danico, Lenko in Marka, je ostala vse življenje samska, neporočena. Svoje otroke pa je sama preživela in jih vzgojila v poštene, sposobne slovenske ljudi.

Kljub zdravju, ki ji vse življenje ni najbolj služilo, nikoli ni klonila. Delo je moralo biti opravljeno, za otroke poskrbljeno.

Skupaj z njenimi otroci in njenimi vnuki ji vsi, ki Tilko poznamo in jo radi imamo za življenjski praznik pristrčno zaželimo: še mnoga, mnoga, zdrava in srečna leta življenja.

Rok Gorenšek

## Spravna beseda njim v spomin!

Poznal sem jih in mnogo jih je bilo,  
s katerimi sem skupaj živel, delal, se veselil!  
Z njimi sem delil v delu radost in bridkost življenja.

Spominjam se ujetih partizanov, ki so jih Nemci  
v mesecu januarju, ko je bilo 30 pod ničlo,  
gnali boste, mučene k sv. Neži, jih tam mučili,  
zverinsko postrelili.

Krvava sled na snegu je kričala: "Padel je sin za svoj slovenski rod."

Spominjam se fantov. Odšli so, ostal je samo spomin,  
ki blebi in tone v pozabo,  
in gomile, spomenik kot upor pozabi času.

Še več je tistih, ki jih nisem poznal,  
v kolonah so bežali proti meji Koroške,  
govorili so različne jezike, med njimi tudi slovanske,  
in spomin danes nanje je neznan.

Tam od Prevalj na Poljani je zrasel čuden, krvav cvet,  
ta cvet kriči, prosi oduščenja, molitve, sprave,  
da bi vsaj po pedesetih letih v spominih nam zaživel!  
Mrtvi v srcih pred nami vstajajo,  
morda nekje še živeči materi v srcu zbudi hrepenenje, to  
je vera, besedica: Nikoli več morij, le roka naj bo sprave!

V daljnem spominu hitim s krizantemo, z lučko in morda  
z vero v srcu tja, kjer se stiskata nebo in večnost, kjer  
v sožitju stanujeta smrt in življenje.

Čemu hitim? Morda zaradi fantov, ki so padli pri sv. Neži.  
Hitim tudi zaradi nas in mogoče predvsem nas!  
Danes potrebujemo luč in krizantemo sprave,  
kjer je odmerjen človeštva kotiček.

Minilo je že petdeset let. Pa vem, da v vseh grobovih  
sinov in hčera, ki so se borili za naš, sedanjí čas,  
da tam notri niso samo kosti in trohnoba,  
v njih so spomini, so življenja, so upanja, tam  
lebdijo spomini, tam je vera.

V grobovih v Kočevskem rogu in pri sv. Urhu nad  
Ljubljano, klici mučilnic v Dravogradu, v Pamečah,  
kjer stoji pomnik strahote strašnih muk.  
Tam v grobovih, kjer lebdijo spomin slovenstva, tam je tudi Gospe svete klic!  
Tam od Pece je Kralja Matjaža glas, nam vsem, ki  
smo ostali, mnogi v srcih s krvavo rano.  
Besede se glasijo: Dvigamo, dvigamo težo prsti,  
z močjo dvigamo krivice,  
da posveti Vas, ki ljubita to domovino-Slovenijo.  
Pozabili ste, kako je g. Bog zapisal v knjigo sodbe to  
početje, da so vtaknili v grob živega Boga.

Vedite, ničesar dobrega še ni zgubljeno,  
vsega se še dotika čas, to je svarilo Boga na veke!  
Zato družine slovenske ob tihih večerih spominov  
zberite se kdaj pri domači mizi, sedite in naj za nas  
sv. rožni venec v molitvah sprava bo!  
Samo to je, kar nam še lahko date,  
dajte tudi tistim, ki jih v srcih niste  
ljubili, molite za vse tiste, ki so za Vas  
kri prelili, in lepi večeri bodo Vam darovani!

To pesem sem napisal za vse tiste, ki so bili naši a niso smeli biti naši.  
Držite se mojih besed in v vseh srcih bo mir,  
tisti mir, ki ga nam svet ne more dati.

Viktor Levovnik



# ANGELA ŠISERNIK - 60 let

Pri Španževu na Gornjih Selah so praznovali šestdesetletnico rojstva in življenja mame in gospodinje pri Španževu, Angele Šisernik. Angela, ki je lani, leta 1994, prepuštila gospodarstvo pri Španževu mladim, se je rodila 20. februarja 1935 pri Španževu na Gornjih Selah.

"Z možem Ivanom sva se poročila leta 1958. Naslednje, 1959 leto pa sva prevzela posestvo in pričela gospodariti. Posestvo in poslopja, vse je bilo precej "doprinešeno" tako, da je bilo treba vse skupaj obnoviti in preurediti. Pred vojno in med vojno zaradi takratnih razmer tega ni bilo mogoče nare-



Angela Šisernik z možem Ivanom (v sredini) pred slavnostno torto. Levo sin Ivan, desno sin Cvetko.

diti. Oče ja moral poskrbeti najprej za dediče, ki jih je bilo 12. Zato je obnova hleva, svinjakov, hiša bajte in celotnega posestva počakala na naju, ki sva morala trdo delati, da sva vse na novo zgradila in obnovila. Vsa leta, kar sem bila gospodinja, sem morala biti doma. Morala sem štediti denar za gradnjo in obnovo. Čeprav nisem mogla iti nikamor, sem sedaj srečna in zadovoljna," je povedala slavljena Angela. "Naš skupni trud in delo nista bila zaman. Mož, sinova, snaha in jaz smo končno le zmogli in si ustvarili prijeten dom, kakršen se za človeka spodobi. Ne smem pozabiti moje mame, ki me je podpirala pri vsem, in mi veliko pomagala. Med drugo svetovno vojno sem prestala mnogo strahu. Pri nas so si Nemci in partizani, podnevi in ponoči dobesedno kar kljuko podajali. Treba je bilo pomagati borcem za svobodo slovenskega naroda, da so vzdržali. Po svojih močeh smo jim pomagali, kadarkoli je bilo treba," je dodala.

Na koncu razgovora mi je Angelca še zaupala: "Zelo rada sem dobre volje, rada plešem in se veselim. Moje 60-letnico smo praznovali 20. maja 1995, v krogu domačih, sorodnikov in prijateljev. Bilo je veselo, srečna sem bila. Slavlja se bom vedno spominjala, saj je bil takrat, kot poje naša slovenska, narodna pesem zares "en lep večer", ki mu je jutraj sledil en "zavber" dan!

Naši slavljenci, Španželici Angeli Šisernik, za njen jubilej priskrbo čestitamo in ji želimo še mnoga, mnoga zdrava in srečna leta življenja!

Rok Gorenšek



**KAREL RUPREHT**  
Stablovski ded, 1914 - 1995

Spet je še enkrat nemila usoda poslegla v vrste naših upokojenih gozdnih sodelavcev in iz njih izrgala našega dragega Karla Ruprehta - Stablovškega očeta in dedja. Pretreseni in žalostni smo, ker smo ostali brez dobrega prijatelja in sosedu, njegovi svojci pa brez ljubečega moža, očeta, dedja, strica in tasta. Vemo, da bo čas zacelil rane, toda v nas bo ostal trajen spomin na njega, njegova dobra dela in prijateljstvo.

Pokojni Karl Ruprecht se je rodil 24. 10. 1914 na Gradišču pri Slov. Gradcu v delavsko-kmečki družini. Odraščal je v težkih časih prve svetovne vojne in v kriznih letih pred drugo svetovno vojno. Želel si je rednega dela in zaslužka, zato je prišel par let pred drugo vojno v Plešivec, kjer je kot priden in spreten delavec takoj dobil delo v gozdu pri takratnem Plešivškemu lastniku Skubicu. Najprej je živel pri svojem bratu Francu, ki je tam živel s svojo družino. Tam se je seznanil s svojo prvo ženo, Hudovernikovo Emo, ki je bila pri Plešivškemu nadgozdarju služkinja. Spomladi leta 1943 sta se poročila in vzela v najem Plešivško posestvo pri Stablovniku nad Suhim dolom in se tja preselila. Na delo pa je hodil v suhodoško

žago, ki je bila tudi Plešivška last. Toda usoda jima ni bila naklonjena. Žena Emma mu je še istega leta okrog Božiča umrla na porodu. Tako je ostal spet sam in iskal tolažbe samo v delu. Tesno je sodeloval s partizanskimi oddelki, ki so delovali na področju Razbora, Suhega dola in Plešivca. Mnoge poti so ga vodile tudi na Kristavško domačijo, ki leži na nasprotnem hribu, kjer je bila partizanska postojanka. Tam se je potem seznanil s hčerko Angelo Rebernik in se po vojni, leta 1946, z njo poročil. Po poroki, se je spet vrnil k svojemu priljubljenemu delu v gozd, kjer je delal kot sekač in cestar do svoje upokojitve leta 1969.

Ko smo se lani ob tem času zbrali na njunem domu v Stablovcu, da smo jima čestitali za njuno 80-letnico, smo jima želeli zdravega počutja do njune zlate poroke, ki bi jo bila lahko obhajala že drugo leto. Vendar to jima ni bilo dano. Karl je moral, oslavljen od bolezni, utrujen od življenjskih naporov in skrbi za dom in družino kloniti in zapustiti bolešno ženo Angelo, sina Lipija, hčerke Mojco, Angelco in Jožico z družinami. Odšel je k zaslužnemu počitku na pokopališče sredi razbojskih in plešivških gozdov, ki so bili njegova ljubezen in drugi dom. Počivaj v miru, dragi Karel. Hvala ti za vso tvojo ljubezen in dobroto, ki si nam jo izkazoval v življenju. Nikoli te ne bomo pozabili!

Rudi Rebernik



**MATEVŽ OŠLOVNIK**  
p.d. Kuplen, 1906 - 1995

Poslavljamo se od moža, ki je doživel in preživel grozote prve svetovne vojne, ki so v mlado otroško dušo vtisnile prve vrednostne meje in merila; kot mladi mož je bil priča strahotam druge svetovne vojne, dočakal pa je tudi to, kar marsikdo njegove generacije ni dočakal, niti slutil - samostojno Slovenijo.

Matevž Ošlovnik, Kuplenov ata, ded in pradedi se je rodil 13. septembra 1906 na Goriškem vrhu. Rodil se je kot drugi otrok v družini, ki je pozneje štela šest otrok. Dandanes si ne moremo predstavljati, kako so v tako težkih časih, letih vojne in pozneje živeli v tako številnih družinah. Le delovnemu očetu in garaški materi se je zahvaliti, da je vsak od otrok dobil svoj kos kruha, da je preživel, hodil v šolo in odrasel. Njegovo življenje je bilo vseskozi povezano samo z delom na kmetiji. Priskočil pa je na pomoč vsakomur, ki je bil pomoči potreben in nikomur se ni hotel zameriti. Po odsluženju vojaškega roka je odšel k teti v Avstrijo in ji pomagal pri opravljanju dela na kmetiji. Tam je spoznal tudi svojo bodočo družico in sopotnico Apolonijo. Poročila sta se leta 1943. Oba z ženo sta ne le na videz, ampak v

resnici kazala videz zdravega, vsakomur pristopnega značaja, bila sta skupaj veseljaka v pravem pomenu. V družinski idili sta vzgojila svoji hčerki, ki pa nista bili plod njunega skupnega zakona.

Garaško delo pusti na človeku določene telesne poškodbe. Matevž je z veliko življenske volje in upornosti, ki sta bili tako značilni za njegov značaj, premagal telesno in duševno tudi operacijo v Valdoltri brez poznejše vidnejših posledic.

Nekoč je veliki mislec zapisal: "Življenje je kot basen; ni važno, kako dolgo je, temveč koliko je vredno."

V tej preprosti misli se skriva vsa življenska resnica. Človeka se ljudje spominjajo samo po njegovih dejanjih. Pravijo, da čas izbriše vse, kar je slabega. V spominu ostane le še tisto, kar je lepo in plemenito. Ta plemenitost bo ostala v trajnem spominu prav gotovo vsem najožjim sorodnikom, veliko tepega bo o svojem dedju in pradedju lahko pripovedovalo njegovih pet vnukov in trinajst pravnukov, ki jih je vse do konca imel zelo rad. Pri svoji hčerki na domačiji je živel do konca zemeljskih dni. Pokojni Matevž je opravil svojo dolgo in bogato življensko dolžnost in se poslovil.

Primožič





## JOŽE PODSTENŠEK 1913 - 1995

Jožetu Podstenšku je stekla življenjska zibelka pri Močivniku pod Uršljo goro. Ko je bil star leto in pol, so se preselili na Oskrdovo kmetijo na Libeški gori. Tu je preživel otroštvo in fantovska leta. Osnovno šolo je obiskoval v Libečah ter živel in delal doma na kmetiji do odhoda na službeno vojaškega roka. Po vrnitvi se je poročil z Javornikovo Marijo, ki mu je v srečnem zakonu rodila sinova Draga in Milana ter hčerko Majdo.

Jože se je leto po poroki zaposlil pri kmetijski zadrugi Dravograd kot gozdni delavec. Gozdu in naravi je ostal zvest vse do svoje upokojitve leta 1990. Ker je bilo v letih njegovega dela v gozdu več reorganizacij, je nazadnje odšel v pokoj kot delavec Gozdnega gospodarstva Slovenj Gradec oziroma gozdnega obrata Dravograd.

Leta 1964 so prve motorne žage nadomestile dotedanje ročno orodje sekača. Jože je po opravljenem izpitu za motorne žage postal vodilna sekaška sila. Spretno je znal z njo izdelovati kubike gozdnih sortimentov in se uvrstil med vodilne sekače dravogradske skupine. Dobro se je zavedal, da je za uspeh pri delu pomembna dobro vzdrževana motorna žaga. Imel je tudi izredno naravno teles-

no in psihično sposobnost za motornega sekača. Svojo motoriko je vzdrževal tako skrbno, da jo je imel v rokah mehanik samo ob obveznih servisnih pregledih.

Nagnjenje do drobne mehanike mu je bilo prirojeno. Ukvarjal se je s popravilom ur, uglaševanjem harmonik, cepljenjem skodelj, prekrivanjem streh in podobnimi opravili. Tako je bil zavzet za razna dela v prostem času, da je večkrat pozabljal na samega sebe. Manjše zdravstvene nadloge je preboleval kar med delom in njegova zdravstvena kartoteka je pri njegovem zdravniku ostajala prazna. Skozi štirideset let njegovega dela v gozdu, kjer je bil izpostavljen mrazu in vročini, dežju in snegu pa je njegovo telo postalo za vse neugodnosti dovzetnejše. Čas in bolezen sta naredila svoje - Jožeta ni več.

Dragi Jože, ne boš več poslušal pesmi motornih žag, ne trušča padajočih podrtih dreves in ne ptičjega petja ob prebujajočem se dnevu. Ugasnil je tvoj prijazen in dobrodušen nasmeh, ki ga nisi zatajil nikoli. Nikdar nisi tamal o svojih težavah, tudi zadnje ne, saj si videl smisel življenja tudi v trpljenju, ki pač sodi zdravcu.

Za teboj žalujejo žena, otroci, vnuki in vsi ostali sorodniki. V imenu Gozdnega gospodarstva Slovenj Gradec in njene enote v Dravogradu ter Kluba upokojenih koroških gozdarjev izrekam vsem iskreno sožalje.

Ferdo Knez



## JOŽEFA URŠEJ 1915 - 1995

Kako težka in boleča je ločitev, ko se moraš posloviti od tistega, česar si v življenju imel kot največje bogastvo, to je mama. In nihče na svetu ti nikdar in nikoli ne more zamenjati te dragocnosti ali nadoknaditi ljubeče materine ljubezni. Pa vendar hudo je, ko pride trenutek ločitve.

Merkačeve mame, Jožefe Uršej iz Legna, ni več. Huda bolezen, ki ji je že pred leti načela življensko moč, ji je spodrezala življenske korenine in morala je umreti, čeprav domači tega sploh niso pričakovali.

Ko so jo 12. marca leta 1915. v Lokovici pri Šoštanju položili kot novorojenko v zibel, je pozneje otroška leta preživljala v družini svojih staršev in bratov, leta 1937 pa se je priženila na Merkačevo kmetijo na Legen, kjer so se za njo začela leta dela in trpljenja.

Ker pa je bila vedno dobre volje in nasmejana, je vse to z veseljem prenašala. Osmim otrokom je podarila življenje, toda prvič je zajokalo njeno srce ob smrti dveh novorojenčkov. Pridna in napredna gospodinja je bila na Merkačevi kmetiji, ljubeča in dobrodušna. Za vsakega je imela pošteno in ljubeče srce. Vsakdo, ki pa se je oglašal na njeni kmetiji, pa je dobil vedno kos kruha in kozarec domačega "mošta" tako, da nihče od hiše ni odšel žejen ali lačen.

Pokojni Merkačevi mami je drugič zajokalo srce, ko je leta 1972 izgubila moža, potem pa še dvakrat, leta 1987 ob tragični izgubi hčerke Angele in leta 1991 ob smrti sina Ivana.

Merkačeva mama bo med nami ostala za vselej v lepem in trajnem spominu. Hvala ji za vse, kar je dobrega storila in tega ni bilo malo. Mimo in tiho naj počiva v grobu ob svojem možu in sinu Ivanu. Vsem žalujočim pa naše iskreno sožalje.

F. Jurač

VIHARNIK izdaja Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec, p.o. Uredniški odbor: Ida Robnik, Majda Klemenšek in Gorazd Mlinšek. Urednica: Ida Robnik, lektorica: Majda Klemenšek. Tehnični urednik: Bruno Žnidaršič. Naklada: 1900 izvodov. Tisk in dovršitev: CODA PRESS, Maribor, 1995.

Na podlagi mnenja Ministrstva za informiranje z dne 30. 1. 1992 je VIHARNIK proizvod informativnega značaja iz 13. točke tarife številke 3, za kar se plačuje pet odstotni davek od prometa proizvodov.



## ALOJZ MAVRIN 1939 - 1995

Pomladni vetrič je obrnil zadnji list življenjske knjige Alojza Mavrina v času, ko diha pomlad s polnimi pljuči. Le 56 pomladi mu je bilo usojeno doživeti, čeprav bi lahko rekli, da je možki v tih letih še na višku svojih moči, je Alojzu bolezen izčrpala to moč. Dolenjska nežna pokrajina s svojimi belimi brezami, vinogradi in zelenimi livadami mu je bila rodna mati, ki je ni mogel nikoli pozabiti. Tam se je rodil v Vimolju pri Starem trgu ob Kolpi kot tretji izmed 4 otrok. Zgodnjo mladost je živel kot vsi kmečki otroci ob kmečkih opravilih. Druga svetovna vojna je kruto posegla v njegovo nežno otroško dušo. Nemci so mu ubili oba starša in tako je postal partizanska sirota. Semeč mu je s svojim zavetiščem nudil nadaljnje pogoje za življenje in mu omogočil šolanje v osnovni šoli v Mariboru, kjer se je izučil za ključavničarja. Po končani poklicni šoli se je zaposlil pri Monterju v Mariboru, nato pa v Trbovljah. To podjetje ga je pošiljalo okrog na terensko delo in tako ga je pot zanesla tudi v Ravne na Koroškem, kjer je spoznal pokojno ženo Majdo, ki je službovala na pošti v Črni.

Poročila sta se leta 1969. Službeno je bil Alojz premeščen v Nemčijo v Berlin in z njim je šla tudi žena s hčerko Albino. 10 let so živeli tam gori, potem pa so se vrnili v domovino. Alojz se je zaposlil v TIP v Otiškem vrhu, kjer je bil do invalidske upokojitve leta 1990. Zdravje mu je vedno manj služilo. Ob ženini smrti je bil zelo prizadet, enako taščini, ko pa je še hčerka šla od doma, ko se je poročila, se je takorekoč počutil odveč in ni videl nobenega izhoda iz osamljenosti. Pa odveč je bila ta bojazan. Ljubezen in Marija sta ga v svoji družini še naprej imela za družinskega člana in mu bila skrbna strežnica in varuha. Dolg čas si je preganjal z dobro knjigo. Zelo dobro je poznal svetovne klasike. Tudi šahiral je rad. O boleznih ni nikoli govoril. Le dolge prečute noči so vedele za njegove bolečine.

*Včasih se srce zapre,  
da v tih samoti zaceli si rane,  
včasih v samoti preplaho postane  
in tiho brez boja umre.*

Te vrstice bi lahko označile tvoje slovo od nas. Ohranili ti bomo spomin in ti želimo spokojni sen ob ženi Majdi. Zahvaljeni pa naj bodo vsi tisti, ki so ti kot bolniku izkazovali vse drobne pozornosti, ki so ti še kako veliko pomogle.

Anica Meh



## SERAFINA POREDEN 1914 - 1995

*Ker smo jo ljubili, ni umrla,  
ostaja v naših srcih!*

Praznina bo v vasi Sv. Jedert, praznina bo sedaj v njenem domu, ko je več ne bomo srečevali! Čudno je, ko mati reče srčno, za ta beseda boleča.

Tako je rekla svojim domačim pokojna gospa Finika Poreden, po domače Kocjanova gospa! Ni čuda, da je navlekla cerkve sv. Jedert tako otožno zadelo, nam povedal, preminula je.

Zvon fame cerkve sv. Janeza v Šentjanju je dodal: odšla je dolgoletna cerkvena pevka, ki je Bogu v čast prepevala lepih 70 let. Pa ne samo, da je njen srebrni glas omehčal srca, da so večkrat bile solzne oči, pokojnica je bila vsestranska kulturna delavka. Nešteto je iger, veselih, globokih dram, kjer se je vsa razdajala in osrečevala srca ljudi. Takšni ljudje ne umrjejo, ostajajo v nas kot dota in pomniki, kako je treba biti dober do sočloveka, kako je treba komu podariti sebe, da ga osrečiš. Vse to je nam in svojim delila pokojnica, zato je od nje slovo tako boleče. In sedaj pogledimo, kje je vzšlo sonce njenega življenja.

Vrata pri Muti so kraj njenega rojstva, izhaja iz ugledne družine. Oče je bil nadučitelj. Leta 1945 se je poročila

na Kocjanovo domačijo. S Ferdom sta složno živela. Kot vsaka kmečka žena, ki se srečuje s težavami, trdim delom, tako tudi njej ni bilo prizanešeno. A znala je vse trezno in voljno prenesti, saj je bila naprednega duha!

Leta so ji odtekala, knjiga življenja je dosegla zadnjo stran in tako smo jo pospremili na šentjanško pokopališče v lepem številu. Venci in šopki so bili dokaz, da je nam bila pri ljubljena!

Njen spomin pa bo večno ostajal tam pod malim gričcem, kjer nad njenim domom stoji prijazna cerkva svete Jederte. Kadar bo njen navček bil za rojevanje dneva ali slovo dnevu, ko nastaja večer, takrat boš v nas ponovno zaživela kot dobra sosedka, prijateljica, pevka in igralka. Hvala ti, slovenska mati, za tvojo dobro srčnost. Naj ti bo za vse g. Bog plačnik!

Zahvaljujemo se vsem sosedom, prijateljem, ki ste nam stali ob strani ob izgubi babice, prababice, za darovano cvetje in tolažbo.

Vsem njenim, naše sožalje. Zaprla si knjigo, ki je imela 81 strani življenja. Zahvala gospodu župnijskemu upravitelju Bogomiru Rakoši za pogrebni obred.

Viktor Levovnik

- Odkupujemo plodove gozdne češnje, imenovane tudi drobnice. Plačamo dobro! Telefon od 6. do 8. ure ali od 20. do 22. ure: 061/737-385.
- Odkupujemo borovnice. Plačamo dobro! Tel. 0602/42-046.





## JOŽE PAČNIK 1950 - 1995

Mnogo prezgodaj in vse prehitro se je končala življenska pot mladega gospodarja Fričeve kmetije v Mislinjski Dobravi Jožeta Pačnika. Nesreča s traktorjem je zopet vzela življenje mlademu gospodarju, ki je imel pred seboj še toliko načrtov na svoji kmetiji, ki je iz leta v leto postajala naprednejša.

Ko mu je leta 1950. na Fričevi kmetiji stekla življenska zibel, je moral že kot dvanajstletni deček prijeti na kmetiji za vsako delo, saj mu je takrat umrl oče in je na kmetiji bil sposoben za delo le on. Leta 1975 se je poročil in žena Verica, ki mu je rodila štiri otro-

ke, mu je bila v veliko oporo pri delu na kmetiji. Ker pa je bilo treba na kmetiji zgraditi nov hlev, se je najprej lotil le tega, zatem pa je zgradil še novo hišo. Sam je spoznal, da delo na kmetiji brez strojev ne gre, zato je le-te tudi nakupil in si s tem olajšal trpljenje.

Pokojni Jože Pačnik pa je bil eden tistih, bil je dober sosed in vsakomur, ki je potreboval pomoč, je rad pomagal. Največja želja pa mu je bila, da bi dočakal trenutek, ko bi na njegovo kmetijo pritekla zdrava pitna voda, pa tega trenutka ni dočakal.

Takega, kot smo poznali Jožeta Pačnika, bomo ohranili v lepem spominu. Čeprav smo ga morali vse prezgodaj položiti v prereni grob, mu naj bo lahka domača zemlja, saj jo je vse življenje cenil in ljubil.

F. Jurač

## BOLNIK

Ko ležal sem v beli sobi brez vseh upov in moči, bila so mi mokra lica, solzne bile so oči.

Mislil sem na dneve davne, ko sem zdrav prepeval si, zdaj pa v postelji bolniški bolečina me tišči.

Skozi okno se oziram, zunaj drevje zeleni, vsa narava se prebuja, zame pa pomladi ni.

Zunaj je pomlad al' zima, sončni dnevi al' oblak, tu v postelji bolniški pa dan dnevu je enak.

Ista želja je vsak dan, da se zdravje bi vrnilo, da ne bi bil več bolan.

Ivan Hamun

Ne vemo kolikšne moči in kakšne sposobnosti skriva v sebi vsako živo bitje. Niti ne slutimo, kaj vse zmoremo. Smo in oddidemo, in nikdar ne zvedemo, kaj vse bi lahko bili in storili.

Ivo Andrič

## V SPOMIN

### IVANKI KALIŠNIK iz Mislinje 20. 8. 1933 - 24. 5. 1993



*Dve leti že v grobu spiš,  
v srcih naših še živiš,  
ni ure, dneva, ne noči,  
povsod si v naših srcih ti,  
saj solza, žalost, bolečina  
te zbudila ni -  
ostala je praznina,  
ki hudo boli.*

Težko je pozabiti nekoga, ki ti je drag, še težje je izgubiti ga za vedno, naučiti se živeti brez zlate mame in nadvse pozorne babice. Hvala vsem, ki se je spominjate.

**Za teboj žalujemo: sin Drago, hčerka Zorica  
z družinama, sestre in bratje**



## ZAHVALA

V 89. letu starosti nas je zapustil naš dragi mož, ati, dedi in pradedi

**MATEVŽ OŠLOVNIK**  
p.d. Kuplen  
iz Goriškega vrha  
pri Dravogradu



## V SPOMIN

### FRANCU DULERJU 22. 6. 1985 - 22. 6. 1995

VSI SMO ZAPISANI  
NERAZUMLJIVI USODI

Ob tem žalostnem dohodku se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, nam pisno in ustno izrazili sožalje. Hvala tudi vsem, ki ste darovali za sveta maše, vence, cvetje in sveče ter ga v tako velikem številu pospremili na zadnji poti. Iskrena hvala g. dekanu Francu Hozjanu za tolažilne besede in opravljen cerkveni pogrebni obred. Enaka hvala pevkam za zapete žalostinke v cerkvi in pri odprtem grobu ter g. Primožiču za poslovilni govor.

**Žalujoci: žena Apolonija, hčerki Štefka in Mimica z družinama, vnuki z družinami ter pravnuki, brata Jože in Martin ter sestra Julka z družinami**

Le čas lahko ublaži bolečino ob izgubi dragega človeka, pa vendar te še po desetih letih preranega odhoda zelo pogrešamo.

**Vsi, ki se ga spominjamo**

## V SPOMIN

27. junija letos je minilo leto dni, ko je umrl naš dragi mož, oče in dedek

## JURIJ ŠUMEČNIK

Vsem, ki se ga kakorkoli spominjate, najlepša hvala. Tistim, ki kdaj obiščete njegov grob in mu v spomin prižigate sveče, se prisrčno zahvaljuje

**Žalujoca žena Angelca in vsi ostali njegovi**



*Rad si imel obdelane njive  
in rad si spravljal žito ob času  
(T. Kuntner)*

## ZAHVALA

Ob težki izgubi našega dragega moža, očeta in starega očeta

**FRANCA GORJUPA**  
Ajtnikovega očeta,  
iz Šmiklavža

se zahvaljujemo vsem sosedom, prijateljem, sorodnikom in znancem, ki ste ga zadnjič obiskali v domači hiši in nam pomagali v težkih trenutkih. Hvala vsem, ki ste ga spremljali na zadnji poti, mu darovali vence, šopke, sveče, za sveta maše in nam izrekli sožalje.

Hvala gospodu Poldetu za opravljeno pogrebno mašo in tolažilne misli, hvala gospodu Holcu za lepe besede ob odprtem grobu, cerkvenim pevcom za petje in tistim, ki so mu z zvonovi peli v poslednje slovo. Hvala tudi gasilskemu društvu Podgorje, praporščakom in ne nazadnje Bučinekovim.

Vsem in vsakemu posebej še enkrat iskrena hvala.

**Vsi njegovi**



## ZAHVALA

Ob izgubi našega dragega očeta in dedija

**STANISLAVA KRAJČERJA**  
iz Kozjaka pri Mislinji

se vsem, ki so nam kakorkoli pomagali in ga spremljali na zadnji poti ter mu darovali vence in cvetje, najlepše zahvaljujemo. Hvala Pavli Vodenik za skrb in nego, ki jo je nudila. Iskrena hvala tudi g. župniku Francu Gornjaku za pogrebni obred.

**Žalujoca: hči Cvetka Dežman z družino**



## ZAHVALA

Ob slovesu dragega moža, očeta in dedka

**JOŽETA PODSTENŠKA**  
Meža 70, Dravograd

se zahvaljujemo vsem, ki ste ustno in pisno izrazili besede sožalja, darovali cvetje, sveče in svete maše ter ga pospremili v tako velikem številu na zadnji poti. Hvala vsem, ki ste nam kakor koli pomagali v tistih težkih trenutkih. Zahvaljujemo se govorniku za poslovilne besede in g. župniku Francu Hozjanu za opravljen obred.

Posebej se zahvaljujemo vsem Oskrdovim za vso izkazano pomoč in g. dr. Francu Heberu za trud in požrtvovalnost v lažanju bolečin.

**Žalujoci: žena Marija in otroci z družinami**

## V SPOMIN

9. julija mineva leto dni, od kar je za vedno odšla od nas naša ljuba žena, mama, babica in prababica

**JOŽICA ŠPENGER**



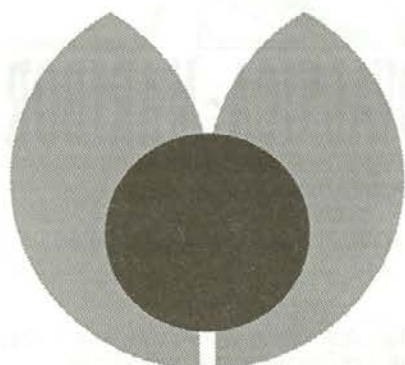
Zapustila je moža, otroke, vnuke in pravnuke. Tako rada jih je vzela v naročje in jih pestovala. Nam otrokom je vedno znala viliti upanje, novih vzpodbud.

Le zakaj, zakaj si nas morala tako hitro, nenadoma zapustiti? Toliko bi si še morali povedati, toliko stvari skupaj opraviti, toliko tvojih nasvetov bi še potrebovali. Tako prazen je naš dom, tako žalostno je na vrtu, kjer si se vedno tako rada zadrževala, še vedno hodimo okrog hiše v upanju, da se boš zdaj, zdaj prikazala od kod, naša draga mama.

Vedno zvečer, ko vse potihne, ko se vse umiri, ko se zunaj oglašajo le še črički, takrat zopet zarez v naših srcih kruto spoznanje, da te ni, in nikoli več te ne bo. Zahvaljujemo se vsem, ki se naše mame spominjate, tiho postojite ob njenem preranem grobu, prižgite sveče in ji prinašate cvetje.

**V tihi žalosti: mož Bernard, hčerke, vnuki in pravnuki**





**KZHKŠ**

# **KOROŠKA ZADRUŽNA HRANILNO KREDITNA SLUŽBA p.o.**

SLOVENJ GRADEC, CELJSKA CESTA 7

TELEFON: 0602/42-341, 42-344, 43-193

TELEFAX: 0602/43-301

**TOLAR  
na  
TOLAR**

## **ZA RAZVOJ KMETIJSTVA**

OBRESTNE MERE ZA HRANILNE VLOGE OD 1. JULIJA 1995 DALJE

| <i>Vloge</i>                                  | <i>Na leto</i> |
|-----------------------------------------------|----------------|
| Vloge na vpogled, tekoči in žiro računi       | 2,4 %          |
| Depoziti nad 31 dni                           | 10,1 %         |
| Depoziti nad 61 dni                           | 10,6 %         |
| Depoziti nad 91 dni                           | 11,1 %         |
| Depoziti nad 181 dni                          | 13,2 %         |
| Depoziti nad 1 leto                           | 15,3 %         |
| Kratkoročna posojila za kmete, člane zadrug   | 23,7 %         |
| Kratkoročna posojila za kmete, nečlane zadrug | 27,9 %         |
| Zakonska zamudna obrestna mera                | 31,0 %         |



# KOVAŠTVO



Obrti Mislinjske doline

## ŽABJA MLAKA

Kvak, kvak, kvak ...  
poslušam vsak večer,  
ko se ženi žabji svat.

Iz nasprotnega tam brega,  
pritegne mala rega,  
ne morem spat',  
ne morem spat'.

Hu, hu, hu ...  
je mlaka tu?  
Naj štoklja, čaplja, sraka  
na rego kar počaka.

Kvak, kvak, kvak  
in hu, hu, hu,  
je žabja svatba  
prava tu.

Drago Jeseničnik

### V NASLEDNJI ŠTEVILKI

- Potovanje na Škotsko  
- R. Sekirnik
- Taka je bila "koroška  
ohcet" - I. Srebnik
- Stari delovni pripomočki  
- R. Rebernik

## ZAVAROVALNICA - MARIBOR

PODRUŽNICA ZA KOROŠKO  
SLOVENJ GRADEC

FRANCETOVA 7, 62380 SLOVENJ GRADEC  
TEL. 0602 41-591, 41-813, 41-881, 41-882, FAX 0602 41-814

PREDSTAVNIŠTVA

**RADLJE**, MARIBORSKA C. 7, TEL. 71-091, FAX 71-942

**RAVNE**, PREŽIHOVA C. 24, TEL. 21-346

**DRAVOGRAD**, MARIBORSKA C. 60, TEL. 84-079

IN PISARNE V

**MEŽICI**, PARTIZANSKA C. 1, TEL. 35-250

**MISLINJI**, ŠENTLENART 42, TEL. 55-042

(V PROSTORIH HKS MISLINJA)

**ČRNI**, CENTER (NAD AVTOBUSNO POSTAJO)

**KASKO ZAVAROVANJE BREZ DOPLAČILA ZA KRAJO!**

ZAVAROVALNICA Z NAJDALJŠO TRADICIJO  
IN NAJVEČ ZAVAROVALCI NA KOROŠKEM.

**ŽIVLJENJE GRE NAPREJ,  
IN MI Z VAMI**

### LISTNICA UREDNIŠTVA

Veseli nas, da ostaja večina dosedanjih naročnikov zvesta VIHARNIKU tudi vnaprej. Tistim, ki iz kakršnihkoli razlogov niso poravnali naročnine za leto 1995 do 30. junija, izjemoma pošljamo tudi to številko. Upamo, da bodo to storili v kratkem, sicer naslednje številke ne bodo prejeli. - Hvala lepa!

Urednik

### Možnost letovanja

Vsem, ki se zanimате za letovanje v Portorožu sporočamo, da smo z upravo Hotela BERNARDIN sklenili dogovor za letošnje leto:

Na razpolago imamo 500 nočitev s 50% popustom na veljavne hotelske cene.

V dvoposteljni sobi so, z že upoštevanim popustom, cene za prenočevanje z zajtrkom:

od 1. 7. do 25. 8. 1995 v hotelu VILE PARK 30,0 DEM

od 26. 8. do 27. 12. 1995 v hotelu BERNARDIN 19,5 DEM

Doplačilo za polpenzion znaša 18 DEM.

Tisti, ki želite letovati pod temi pogoji, se prijavite v tajništvo Gozdnega gospodarstva Slovenj Gradec.

### LEPA PRIREDITEV V HUDI LUKNJI

Ob stoti obletnici prvih ogledov jame v Hudi luknji so turistični delavci iz Mislinje pripravili lepo kulturno prireditev, katere se je udeležilo preko petsto obiskovalcev. Vsi, ki so prišli na prireditev (na posnetku), so v nederjih Hude luknje občudovali njene lepote in podzemni biser. - Foto: F. Jurač.

